Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Brina Križaj

Delovanje Zavoda Pelikan z vidika uporabnic in uporabnikov

Diplomsko delo

Ljubljana, 2023

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Brina Križaj

Delovanje Zavoda Pelikan z vidika uporabnic in uporabnikov

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Jelka Zorn

Ljubljana, 2023

Povzetek

V teoretičnem uvodu predstavim različne definicije zasvojenosti, kemično in nekemično zasvojenost, razlike med nizkopražnimi in visokopražnimi programi. Poglavje namenim tudi socialnemu delu na področju zasvojenosti in razloge, ki lahko pripeljejo do zasvojenosti.
Po teoretičnem delu predstavim svojo raziskavo, v sklopu katere sem raziskovala vidik uporabnic in uporabnikov na delovanje dveh programov Zavoda Pelikan. Zavod Pelikan nudi pomoč osebam, ki imajo težave z zasvojenostjo. Namen teh dveh programov je celostna obravnava zasvojenosti in abstinenca od psihoaktivnih snovi.
Izvedla sem kvalitativno raziskavo, v kateri me je zanimalo, kako uporabnice in uporabniki vidijo delovanje programa, kako vidijo zaposlene in njihov odnos in kakšne prednosti in pomanjkljivosti bi izpostavili v svojem programu. Izvedla sem sedem intervjujev v dveh programih z uporabniki, ki tam trenutno bivajo in se zdravijo.
Moje ključne ugotovitve so, da so intervjuvanci sprejeli način delovanja, ki deluje v programu v katerega so vključeni in so se ga hitro navadili. Izpostavili so, da pogrešajo čas zase, čas na prostem, več športnih aktivnosti, možnost samostojnega odločanja, družino in telefon.

Ključne besede: droge, zasvojenost, zdravljenje zasvojenosti, visokopražni program, nizkopražni program, uporabniki

Title: Operation of the Pelikan Institute from the users' point of view

Masters's Thesis abstract:

In the theoretical introduction, various definitions of addiction, both chemical and non-chemical addiction, as well as the differences between low-threshold and high-threshold programs are presented. A chapter is dedicated to social work in the field of addiction and the factors that can lead to addiction.

Following the theoretical part, I present my research, in which I investigated the opinions of users of the Pelikan Institute regarding their two programs. The Pelikan Institute provides assistance to individuals struggling with addiction. The purpose of these two programs is comprehensive addiction treatment and abstinence from psychoactive substances.

I conducted a qualitative study, focusing on how users perceive the program's functioning, their view of the staff and their attitude, and the advantages and disadvantages that they would highlight in the program. I conducted seven interviews with users currently residing and undergoing treatment in the two programs.

The key findings of my research indicate that my interviewees have embraced the program's system in which they are involved and have quickly adapted to it. They mentioned missing personal time, outdoor activities, more sports activities, the opportunity for independent decision-making, family, and access to a phone.

Keywords: drugs, addiction, addiction treatment, high-threshold program, low-threshold program, users.

1. TEORETIČNI OKVIR 6

1. 1 DEFINICIJE ZASVOJENOSTI 6
1.1.1 KEMIČNA ZASVOJENOST 7
1.1.2 NEKEMIČNA ZASVOJENOST 10
1.2 POLOŽAJ UŽIVALK IN UŽIVALCEV NEDOVOLJENIH DROG V DRUŽBI 10
1.3 OBLIKE PROGRAMOV POMOČI 11
1.3.1 VISOKOPRAŽNI PROGRAM 12
1.3.2 NIZKOPRAŽNI PROGRAM 13
1.4 SLOGI DELOVANJA V SLOVENIJI 14
1.5 SOCIALNO DELO NA PODROČJU ZASVOJENOSTI 15
1.6 RAZLOGI ZA ZASVOJENOST 17

2. PROBLEM RAZISKAVE 19

2.1 OPREDELITEV PROBLEMA 19
2.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA 19

3. METODOLOGIJA 20

3.1 VRSTA RAZISKAVE 20
3.2 MERSKI INSTRUMENT 20
3.3 POPULACIJA IN VZORČENJE 20
3.4 ZBIRANJE PODATKOV 20
3.5 OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV 21

4. REZULTATI 22

5. RAZPRAVA 36

6. SKLEPI 38

7. PREDLOGI 39

8. UPORABLJENA LITERATURA 40

9. PRILOGE 42

9.1 PRILOGA A: SMERNICE ZA INTERVJU 42
9.2 PRILOGA B: ODPRTO KODIRANJE 42
9.3 PRILOGA C: OSNO KODIRANJE 85

1. Teoretični okvir

1. 1 Definicije zasvojenosti

Slovar slovenskega knjižnega jezika zasvojenost definira kot stanje zasvojenega človeka. Psihično zasvojenost kot zasvojenost, pri kateri se zasvojenec vrača k uživanju kake snovi zaradi spomina na njen ugodni učinek. Telesno zasvojenost pa kot zasvojenost, pri kateri se ob prekinitvi pojavijo abstinenčne težave (SSKJ, 2014).

Ameriško združenje za medicino zasvojenosti jo definira kot bolezen možganskih sistemov za nagrajevanje, motivacijo in spomin ter z njimi povezanih nevronskih povezav. Za zasvojenost so značilni nesposobnost trajne abstinence, oslabljena sposobnost nadzora nad vedenji, hlepenje po omami, zmanjšana zmožnost prepoznavanja resnih težav, tako v vedenju posameznika kot v medosebnih odnosih, in disfunkcionalno čustveno odzivanje (Definition of addiction, 2019).
V Matéjevi (2008) definiciji zasvojenosti le-ta ni opisana kot bolezen, saj pravi, da jo s tem omejimo na zdravstveno težavo.

Flaker (2002a) opredeljuje zasvojenost kot vzorčno in eksplicitno odvisnost, ki jo spremljata hrepenenje po drogah in jasno zavedanje abstinenčne krize. S ponavljanjem izkušnje oseba razvije odnos in vedenje zasvojenca.

Maté (2008, str. 191) opisuje, da je zasvojenost vsakršno vedenje, ki se ponavlja. Za zasvojenost so značilni:

1. Kompulzivno posvečanje vedenju, obremenjevanje z njim.
2. Zmanjšan nadzor nad vedenjem.
3. Trdovratnost ali recidiv, kljub dokazom o škodljivosti.
4. Nezadovoljstvo, razdražljivost ali močno hlepenje, kadar snov ali dejanje ni neposredno na voljo.

Zasvojenost lahko povzroči miselne motnje in motnje razpoloženja. Pri zasvojenosti človeku odpove del lastne volje in nadzora nad svojim vedenjem. Vsako zapleteno vedenje, ki se večkrat ponovi, postane samodejno (Rozman, 2013).

Pojav vsakršne omame in zasvojenosti z drogami je celosten, neizogibno vključuje telesne in kemične učinke, psihično dogajanje v osebnosti, kot tudi dogajanje v družini in širšem družbenem okolju (Ramovš in Ramovš, 2010). Zasvojitveni proces je preveč raznolik, da bi ga bilo mogoče razumeti v kateremkoli omejenem okviru (Maté, 2008, str. 192).

Maté (2008, str. 168, 169) odgovarja na vprašanje, kaj je razlika med strastjo in zasvojenostjo, saj vsaka strast lahko postane zasvojenost. Pravi, da je strast mogoče obvladovati, zasvojenosti pa ne. Pomemben je notranji odnos osebe do strasti. S strastjo se ljudje spopadajo sproščeno, svobodno in veselo, pri zasvojenosti pa teh lastnosti, predvsem svobode, ni. Velika strast, ki se ji ljudje ne morejo upreti, ne glede na posledice, je zasvojenost.

1.1.1 Kemična zasvojenost

Poznamo zasvojenost s psihoaktivnimi substancami: alkoholom, nikotinom, kokainom, opioidi, benzadiazepini, amfetamini, kanabisom, inhalanti in halucinogeni (Makovec, 2013). Uživanje psihoaktivnih snovi je samo najočitnejši primer, najbolj obremenjen s tveganjem za fiziološke in zdravstvene posledice (Maté, 2008, str. 190).

Droge so snovi, ki zaradi svojevrstne kemične sestave povzročajo spremenjeno delovanje telesa ali naše duševnosti. Psihoaktivne droge vplivajo na mišljenje, čustvovanje in vedenje. V slovenščini je droga popularen in tudi pogosto uporabljen naziv za psihoaktivno snov, medtem ko mamilo ni ustrezno poimenovanje, saj nimajo vse droge omamnega učinka (Kastelic in Mikulan, 2004, str. 15–17).

Droge in sredstva za omamljanje poznamo že dolgo in ljudje so vedno živeli z njimi. Potreba po omami je del človeškega življenja. Omamljenost pelje iz sveta resničnosti, posreduje nove načine življenja in privede do neznanih zaznav (Täschner, 2002).

Med najbolj razširjene droge Täschner (2002) razvršča kanabis, alkohol in tobak. Kanabis je omamno sredstvo, ki učinkuje tako, da izzove stanje omame. Ta lastnost je značilna za skupino halucinogenov (LSD, meskalin). Druge snovi, ki povzročajo zasvojenost, ne učinkujejo omamno, temveč na primer povečujejo zmogljivost (poživila – kokain, speed, ekstazi) ali blažijo bolečine (opiati – heroin) ali delujejo uspavalno in pomirjujoče.

Nacionalni inštitut za javno zdravje je v letu 2018 izvedel drugo nacionalno raziskavo o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog med prebivalci Slovenije v starosti 15–64 let. Po podatkih raziskave je 21 odstotkov prebivalcev Slovenije že kdaj v življenju uporabilo katero izmed prepovedanih drog, najbolj razširjena prepovedana droga ostaja konoplja, ki jo je že kdaj v življenju uporabilo 20,7 odstotkov prebivalcev Slovenije (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

Opis drog

V nadaljevanju sledi kratek opis najbolj razširjenih in ostalih drog.

Kanabis je lahko dostopen, poceni, ljudje mislijo, da je, tako kot alkohol, neškodljivo poživilo in povzroča primeren občutek. Kanabis se zelo pogosto uživa in zaradi zgornjih razlogov privlači veliko ljudi, predvsem mlade (Täschner, 2002).

Auer (2001) opisuje, da je učinek kanabisa na posameznika odvisen od trenutnega razpoloženja, uživalčevih pričakovanj in prejšnih izkušenj.

Nekateri uživalci kanabisa preidejo na druge snovi, ne da bi se pri njih sploh pojavil stadij odvisnosti od kanabisa, prav tako veliko mladih ljudi samo poskuša, ne da bi postali odvisniki (Täschner, 2002).

Kastelic in Mikulan (2004) navedeta podatek, da je bila pri skoraj 90 odstotkih slovenskih uživalcev heroina prva prepovedana droga kanabis.

Alkohol ima vse lastnosti droge, čeprav družba o njem ne razmišlja na tak način, ker je zelo razširjen in legalen. Verjetno tudi zaradi načina uporabe, saj ga ni potrebno injicirati, ker se nahaja v tekoči obliki (Alkohol, 2018).

K omamljanju z alkoholom sodijo učinki na srce in krvni obtok, na prebavo in presnovo prenašalnih snovi na živčnih končičih. Znani so tudi vplivi na jetra (Täschner, 2002).

Kastelic in Mikulan (2004) naštejeta posledice pitja alkohola, kot so ciroza jeter, rak, duševne bolezni, govorne težave, otečenost možganov, bolezni srca in srčni infarkt.

Od leta 1935, ko so nastali anonimni alkoholiki (AA), največji sistem za zdravljenje zasvojenosti in omamnih motenj na svetu, se število zdravljenih alkoholikov in drugih zasvojencev veča. V Sloveniji se je sistematično zdravljenje alkoholikov začelo leta 1971 (Ramovš in Ramovš, 2010).

Alkoholizem je po nastanku Anonimnih alkoholihov postal progresivna bolezen, ki nima nič opraviti s sodobno voljo in ki jo sicer lahko začasno ustavimo, nikoli pa je ne moremo pozdraviti (Barber, 1997).

Tobak

Med številnimi sestavinami tobačnega dima je nikotin snov, ki povzroča zasvojenost. V majhnih količinah deluje poživljajoče, v večjih pa sproščujoče in pomirjujoče (Täschner, 2002).

Kokain, izmed vseh drog, povzroča največje poželenje. Posebno nevarni sta dve novejši obliki, prosta baza, ki nastane, kadar kokain segrevamo skupaj z amonijakom na foliji, in krek, ki nastane, kadar kokain segrevamo skupaj z amonijakom, etrom, kloroformom ali pecilnim praškom (Auer, 2011, str. 38).

Pri dolgotrajni redni rabi lahko kokain povzroči izgubo stika z realnostjo in prisluhe, privide (Auer, 2011).

Heroin

Najpomembnejši učinki heroina so odprava bolečine in umirjenost, agresivni impulzi skoraj v celoti izginejo. Daje občutek vsemogočnosti in neodvisnosti od zunanjega sveta ter odpravlja tesnobo. Začetni evforiji sledita umirjenost in zaspanost. Redno uživanje pomeni vsakodnevno nihanje med evforijo omame in bolj ali manj izraženimi simptomi odtegnitvene krize, kar je za živčni sistem zelo naporno (Auer, 2001, str. 33).

Heroin povzroča zelo močno zasvojenost. Kastelic in Mikulan (2004) pravita, da vsak, ki poskusi heroin, tvega nevarnost, da bo postal od njega odvisen. Odvisnost se razvije izredno hitro, včasih že po nekajkratnem jemanju.

Flaker (2002a) in Maté (2008) pa pravita, da veliko ljudi, ki uživajo in poskusijo heroin, ne postane zasvojenih z njim.

Tudi opustiti uživanje je mogoče, saj se heroina na razne načine odvadi veliko ljudi. Nič težje se ni odvaditi od uživanja heroina, kot od pitja alkohola, in morda je celo lažje, kot odreči se cigaretam (Flaker, 2002a).

Zdravstvena tveganja pri uživanju heroina so lahko različna. V Sloveniji je zelo malo okuženih z aidsom (Flaker, 2002b), realnejša nevarnost je okužba s hepatitisom. Poškodbe in infekcije

lahko dobijo uživalci heroina od injiciranja. Posledica uživanja je lahko tudi pomanjkljiva higiena in posledično druge zdravstvene težave.
Najpogostejše zdravstvene težave slovenskih uživalcev so hepatitis, poškodbe žil in predoziranje (Flaker, 2002b).

1.1.2 Nekemična zasvojenost

Rozman (2013) pravi, da je pri nekemičnih zasvojenostih (angl. behavioral addiction ali process addiction) merilo za postavitev diagnoze izguba nadzora, saj enake stvari počnejo zdravi ljudje. Zasvojenosti se ne diagnosticira na podlagi vrste ali pogostosti vedenja. Značilno je, da ne morejo prenehati, čeprav vedo, da je njihovo vedenje škodljivo.

Najnovejše raziskave o delovanju možganov so v celoti potrdile izkušnjo zasvojenih, da se lahko omamimo in postanemo zasvojeni s skoraj vsakim postopkom in dejavnostjo, ki povzroči občutek ugodja, samopozabe ali vzburjenja (Rozman, 2013).

Človek ne zlorablja nobene substance, pač pa določeno obliko vedenja. Rozman (2013) opredeljuje zasvojenost s seksualnostjo, odnosi, hrano, delom, nakupovanjem, igranjem na srečo za denar, sanjarjenjem in obiskovanjem družabnih spletnih strani. Vsaj 10 odstotkov ljudi v svojem življenju postane zasvojenih z nečim, pogosto z več kot enim sredstvom.

Zasvojenost s sekusalnostjo pomeni vsako kompulzivno vedenje, povezano s seksualnostjo, ki vpliva na običajen potek življenja ter povzroča hude težave v družini in pri družbenih stikih z ljudmi, ki so nam blizu, pa tudi v delovnem okolju (Carnes, 2006). Rozman pravi, da zasvojeni s seksualnostjo živijo dvojno življenje; v javnem življenju so lahko ugledne, znane osebe, skrivaj pa redno izvajajo seksualna dejanja, ki se jih sramujejo in ki bi presenetila tiste, ki jih poznajo in imajo radi (Rozman, 2013, str. 152).
Spolna zasvojenost je nadomestek za skrb, za katero je bila oseba v življenju prikrajšana. Odnos z osebo, ki je zasvojena s seksualnostjo, ne more trajati, saj osebo spremlja groza pred pravo intimnostjo in ves čas išče omamo nečesa svežega (Maté, 2008, str. 313–315).

1.2 Položaj uživalk in uživalcev nedovoljenih drog v družbi

Auer (2001) v svojem priročniku za zdravstvene, socialne in pedagoške delavce pravi, da so droge vedno manj omejene na marginalne družbene skupine in postajajo splošen družbeni problem.

Flaker (2002a) in Kvaternik Jenko (2006) pa sta mnenja, da droge same po sebi niso problem. Problematične so zato, ker se preko drog urejajo politična razmerja med ljudmi, tako da so nekatere droge problematične, prepovedane, druge pa dovoljene.
Večina osebnih in družbenih problemov v zvezi z drogami nastane kot posledica prohibicije drog in stigmatizacije njihovih uporabnikov in uporabnic.

V odnosu javnosti do uživanja prevladuje nestrpno odklonilno stališče, ki teži k popolni rešitvi problema drog. Vsako dejanje uživalca je razumljeno skozi uživanje drog in tako tudi interpretirano, kar uživalcu onemogoča vsakdanje življenje (Flaker, 2002b, str. 255)

Flaker (2002b, str. 256) opisuje proces *džankizacije*, v katerem uživalec zaradi družbenega odziva na svoje početje in družbenega statusa same substance pada po družbeni lestvici navzdol. Proces džankizacije progresivno stopnjuje tveganja, s katerimi se uživalec srečuje, in tudi tista, ki ogrožajo njegovo okolje.

Večina služb, v katerih se ukvarjajo z uživalci drog, ima netoleranten in odklonilen odnos do drog. Službe, kakršne so policija, mediji, pravosodje, zdravstvo in socialne službe, pa tudi nevladne organizacije, ki so se razvile kot odgovor na širjenje drog, so s svojo dejavnostjo proizvajale kriminalizacijo, odvisnost uživalcev, etiketiranje. Vplivale so na to, da se je uživanje drog, kot kulturni in ekonomski pojav, spremenilo v socialnega (Flaker, 2002a, str. 261).

1.3 Oblike programov pomoči

V Sloveniji je obravnava uporabnikov prepovedanih drog celostna, vzpostavljeni sta mreži zdravstvenih in socialnovarstvenih programov, ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo. Obravnava v okviru zdravstva poteka v bolnišnicah in javnih zdravstvenih zavodih, medicinski okvir zasvojenost obravnava kot bolezen, ki jo je treba zdraviti.
Od leta 2005 obstaja zveza nevladnih organizacij na področju zmanjševanja škodljivih posledic zaradi uporabe drog. Temeljni namen zveze je združevanje, sodelovanje in razvijanje skupnih projektov organizacij na področju zmanjševanja škodljivih posledic drog pri posameznikih in v družbi. Večinoma deluje na področju socialnega varstva, vključuje pa tudi preventivne zdravstvene dejavnosti (Kvaternik Jenko, 2006, str. 145).

Zdravstveni programi so brezplačni za osebe z osnovnim (in dopolnilnim) zdravstvenim zavarovanjem, saj so umeščeni v redni program zdravstvenega varstva, ki se financira iz sredstev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Nekateri programi nevladnih organizacij so brezplačni, nekateri pa plačljivi (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

1.3.1 Visokopražni program

Visokopražni programi so namenjeni uživalcem drog, ki so motivirani za popolno opustitev uživanja (Auer, 2001), v katerih morajo uživalci prestopiti višji prag, da pridejo do pomoči, to so t. i. v abstinenco usmerjeni programi (Kastelic in Kostanpfel, 2010).
Visokopražni programi ponujajo terapevtske skupnosti, komune, stanovanjske skupine, reintegracijo in dnevno obliko obravnave (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

Kot prvi visokopražni program je v Sloveniji začela leta 1991 delovati skupnost Srečanje, namenjena ljudem z različnimi težavami, predvsem zasvojenostmi, prvi samostojni slovenski center pa se je na pobudo organizacije Slovenska karitas odprl konec leta 1995 v Novi Gorici (Reintegracija in nastanitve, b.d.).

Primer visokopražnega programa sta programa, katerih stanovalci so predmet mojega diplomskega dela. Zavod Pelikan Karitas ima več programov in področij, s katerimi se ukvarja. Terapevtski center Višnja Gora in terapevtska skupnost Sostro nudita celostno psihosocialno obravnavo s celodnevnim bivanjem in 24-urno podporo stanovalcem. Uporabniki so v program vključeni vse dni v tednu, imajo različne aktivnosti. Vsak stanovalec je odgovoren za določena opravila v hiši. V obeh programih je pogoj za vstop abstinenca in pripravljenost k sodelovanju. TC Višnja Gora je pripravljalni center, kjer obravnava ponavadi traja od šest do dvanajst tednov. Njihovi cilji so, da se zasvojeni osebi, ki je vključena v program, omogočijo:

- kritičen odnos do uživanja psihoaktivnih snovi,
- oblikovanje pozitivne samopodobe,
- sprememba načina življenja (osebni red, delovne navade),
- izboljšanje družinskih vezi,
- terapevtski pogovori,
- predelava negativnih življenjskih izkušenj,

- spoznavanje pravil in načina življenja,
- povezovanje z drugimi izvajalci pomoči,
- pokazati in sprejeti odločitev za vstop v nadaljevalne abstinenčne programe (Terapevtski center, b.d).

TS Sostro pa je program, namenjen osebam, ki imajo hkrati težave z zasvojenostjo in težave v duševnem zdravju. Program traja dvajset mesecev, potem sledi program reintegracije (TS Sostro, b.d.).

1.3.2 Nizkopražni program

»Nizkopražni program je program za zmanjševanje škodljivih posledic uživanja drog in socialno rehabilitacijo odvisnikov.« (SSKJ, b.d.)

Kot nizkopražni programi so vzpostavljena zavetišča za brezdomne uporabnike drog, varna hiša za ženske uporabnice drog, mobilne enote, dnevni centri in terensko delo (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

Nizkopražni programi delujejo na konceptu zmanjševanja škode. Programi zmanjševanja škode so uspešni, če omogočijo vzpostavljanje stika uporabnikov drog s službami, ki na socialnem in zdravstvenem področju nudijo potrebne in želene intervencije. Izhodišče pristopov zmanjševanja škode je zamenjava igel, terensko delo, informiranje, svetovanje (Kocmur, 2013).
Program zamenjave sterilnega pribora za injiciranje je osnovni program za vse druge pristope v okviru zmanjševanja škode, saj je dostop do sterilnega pribora pomemben zaradi preprečevanja okužb z nalezljivimi boleznimi (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

Razločevalna poteza koncepta zmanjševanja škode je prej v osredotočenju na preventivo škodljivih posledic rabe drog, kakor pa na preventivi jemanja drog kot takih. Cilj je zmanjšanje škode, ki jo droge prinesejo posameznikom, in škode, ki jo prinesejo družbi (Kocmur, 2013).

V nizkopražnih programih sledijo načelu, da je treba vsem tistim, ki se kljub znanim nevarnostim in predvidljivemu riziku odločijo za uživanje drog, omogočiti, da čim bolj

konstruktivno ohranijo svojo eksistenco, kar jim na daljši rok omogoča tudi več možnosti, da jo potencialno vzpostavijo na novo (Kocmur, 2013), in jim pomagati v psihosocialnih in zdravstenih težavah, ki jih trenutno ni mogoče rešiti, da se ohrani njihovo dostojanstvo (Ramovš in Ramovš, 2010).

Flaker (2002b) izpostavlja, da je koncept zmanjševanja škode omejen le na škodljive zdravstvene posledice in da zanemarja socialne posledice uživanja drog.
Cilji strategije, ki bi presegala zgolj preprečevanje in odpravljanje zdravstvenih posledic, bi bili po Flakerju (2002b, str. 264) naslednji:

- dvig kulture uživanja (varno, nadzorovano in odgovorno uživanje),
- redčenje vloge uživalca,
- občutljivost na razne sloge uživanja,
- zmanjševanje temeljnega nesporazuma med uživalci in okoljem,
- krepitev stvarnega odnosa laične in strokovne javnosti do uživanja,
- poudarek na konkretnih in kontekstualnih metodah.

Prve poskuse sistematičnega uvajanja modela zmanjševanja škode na področju drog so pri nas začeli uvajati v začetku devetdesetih let 20. stoletja z nastankom društva Stigma. Prvi program zamenjave igel je bil vzpostavljen leta 1991 (Kvaternik Jenko, 2016, str. 144).
Na območju Slovenije je v letu 2020 delovalo 12 programov zmanjševanja škode na področju drog, 11 jih je izvajalo storitev zamenjave sterilnega pribora. V regijah, kjer preko programov zmanjševanja škode niso vzpostavljeni dnevni centri, se je izvajalo terensko delo z mobilno enoto. V letu 2020 se je terensko delo izvajalo v 58 mestih, na skupno 115 lokacijah (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

1.4 Slogi delovanja v Sloveniji

Prvi bolnišnični oddelek za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog se je odprl januarja 1995. Center za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog Psihiatrične klinike Ljubljana deluje od leta 2003 (Kastelic in Kostanpfel, 2010).

Dejavnosti centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog:

- posvetovalnica za uživalce drog in njihove svojce,
- individualna, skupinska in družinska terapija,

- priprava na bolnišnično obravnavo,
- pomoč pri rehabilitaciji in ponovni vključitvi v družbo,
- posvetovanje za zdravstveno in socialno službo,
- patronaža in povezava s terapevtskimi skupnostmi ter skupinami za samopomoč,
- ambulantna detoksikacija,
- substitucijski program.

Substitucijsko zdravljenje

Pri substitucijskem zdravljenju gre za zamenjavo prepovedane droge s predpisanim zdravilom. Zdravilo nadomesti pomanjkanje lastnih endogenih opioidov, ki jih je telo zaradi dolgotrajnega uživanja opiodnih drog prenehalo proizvajati samo.

Substitucijsko zdravljenje omogoča zmanjšanje izpostavljenosti visoko tveganemu vedenju in pomaga pri zdravstveni ter socialni stabilizaciji odvisnosti.

Gre za uporabo nadomestnega predpisanega zdravila, da se bolniku omogoči vzpostaviti abstinenco od drog in stabilnost ter da se socialno vključi in rehabilitira (Kastelic in Kostanpfel, 2010).

Stefanoski (1996) zapiše, da metadon sam po sebi vseeno ne omogoča socialne vključenosti in ne pelje nujno k abstinenci in spremembi življenjskega stila.

V letu 2020 je bilo v nadomestno zdravljenje, ki se izvaja v CZOPD in CPZOPD, vključenih 3101 uporabnikov. Od tega jih je 1823 prejemalo metadon, 955 buprenorfin, 304 SR morfin in 194 uporabnikov kombinacijo buprenorfina in naloksona (Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji, 2021).

1.5 Socialno delo na področju zasvojenosti

Herwig Lemp in Stover (1992) sta prva predstavila pojem socialnega dela, ki sprejema uživanje drog. Zagovarjala sta, da so uživalci drog odgovorni sami zase in da je pogoj za sodelovanje njihova privolitev. Abstinenca ni nujen cilj sodelovanja, s čimer se v ozadje postavi uživanje drog in vzpostavlja možnost za prepoznavanje stiske, ki se lahko skriva za uživanjem drog (Stefanoski, 1996).

Za socialnega delavca nista dovolj ocena in razumevanje procesa zasvojenosti, temveč se mora celovito poglobiti v uporabnikovo življenje, kamor spadajo tudi vsi njegovi odnosi s širšim družbenim okoljem (Barber, 1997).
Ramovš (1988, str. 23–52) pravi, da mora biti spopadanje z alkoholizmom čim bolj celostno, saj je samo na tak način možno izhajati proti smiselnemu in uspešnemu delovanju. Uspešno soočanje z alkoholizmom zahteva interdisciplinarnost, socialno delo pa je interdisciplinarna stroka, ki lahko prispeva odločilen strokovni delež na področju soočanja z alkoholizmom.

Socialni delavec, ki dela na področju zasvojenosti, mora biti za to dodatno usposobljen. Nujno je, da ima veselje do tega dela in določene osebnostne lastnosti oziroma da se zaveda, v kolikšni meri ima te lastnosti in v kolikšni meri se od njih oddaljuje in se trudi graditi svojo osebnost v tej smeri. Ramovš (1988, str. 72) piše o smereh osebnostne rasti:

- čut odgovornosti,
- poznavanje sebe,
- odprto doživljanje soljudi in zdrava lastna samozavest,
- večanje odpornosti proti razočaranju,
- občutljivost za čustva in doživljajske poteke,
- čut za razumljivost pri občevanju,
- občutljivost za individualno in odnosno obrambo,
- občutljivost za vzvratna sporočila (“feed back”),
- čut za situacijo,
- sproščenost,
- pristnost.

V raziskavi, ki so jo izvedli Flaker idr. (1999), so uporabniki metadonskih programov v Ljubljani povedali, da dostikrat pogrešajo osebno pomoč, pogovor, nasvete glede zaposlitve, osebnih problemov, povezanih z družino, osebne stiske.
Uživalci od socialnih služb pričakujejo predvsem stvarno pomoč, ampak so na koncu razočarani, ker socialne službe teh težav ne morejo rešiti in se hočejo z njimi o njihovih problemih le pogovarjati. Zelo cenijo, če so se socialne delavke pripravljene osebno zavzeti zanje (Flaker, 2002b, str. 217).
Opisujejo konkretne ukrepe, s katerimi bi prispevali k destigmatizaciji uživalcev, ki bi izboljšali njihov status in jim izenačili možnosti v primerjavi z drugimi. Našteti ukrepi so bili

olajšan dostop do dela, stanovanja, zatočišča za brezdomne uživalce, posebna javna dela in družabni prostori, ki bi jim lahko omogočili videnje, da se je vredno odpovedati drogam ali omejiti porabo. V raziskavi trdijo, da je pri načrtovanju delovanja služb in ukrepov bistveno, da se ugotovi želje uporabnikov in njihovo širše življenjsko okolje (Flaker idr., 1999).

Znanost socialnega dela je razvila koncept pomoči, soustvarjanje procesa. V socialnem delu v soustvarjanje povezujemo spoštljive in odgovorne zaveznike na eni strani z ljudmi, ki so eksperti iz izkušenj, na drugi strani. Strokovnjak mora zagotoviti pogoje, da se v raziskovanju želenih izidov in pri odločitvah o konkretnih korakih slišijo vsi glasovi (Čačinovič Vogrinčič, 2014).

1.6 Razlogi za zasvojenost

Kot pravi Dodes (2002), navedeno v Maté (2008), je zasvojenost človeška težava, ki je že v ljudeh in ne v drogi. Oseba ni dovzetna samo zaradi izpostavljenosti psihoaktivni kemični snovi, ampak postane zasvojena zato, ker je že prej ogrožena.

Nekatere lastnosti povečajo verjetnost, da bo oseba podlegla zasvojenosti, na primer, če imajo ljudje nenehno potrebo po tolažbi, telesni ali čustveni, če niso zmožni ohranjati stabilnega notranjega čustvenega ozračja. To je razvojni dosežek, samouravnavanje, ki ga doseže otrok, če so pogoji za razvoj ustrezni. Značilnost osebnosti, ki je nagnjena k zasvojenosti, je tudi nezmožnost biti v čustvenem odnosu z drugimi, a vseeno biti avtonomen v svojem čustvenem delovanju. Pogosti vzroki zasvojitvenega procesa so tudi pomanjkanje zdravega občutka jaza, občutek nezadovoljive praznine in okrnjen nadzor nad vzgibi. Skupna lastnost za te značilnosti je čustvena nezrelost, lahko zasvojljiva oseba je oseba, ki ni dozorela (Maté, 2008, str. 301–308).

Maté (2008) pri opisu različnih zgodb ljudi s težavami z zasvojenostjo omenja tesno povezavo z ADHD, motnjo pozornosti in hiperaktivnosti. Poglavitni dejavniki za ADHD so stres v zgodnjem otroštvu, zloraba, materina depresija, prekinitev odnosa med otrokom in materjo. Ljudje z ADHD imajo od mladostne dobe naprej povečano tveganje za zasvojenost s kokainom in drugimi poživili.
Tako pri zasvojenosti kot pri ADHD gre za nenormalno dopaminsko dejavnost, ADHD se zdravi s poživili (Ritalin, Concerta, Adderall ...).

Pri obeh imajo ljudje enake osebnostne lastnosti:

- slabo samouravnavanje,
- okrnjen nadzor nad vzgibi,
- slaba diferenciacija,
- stalna potreba po iskanju motnje, ki bi odvračala pozornost od skrb vzbujajočih notranjih stanj (Maté, 2008, str. 531–535).

Maté (2008) tudi pravi, da je pri vsakem zdravljenju zasvojenosti odraslih potrebno raziskati obstoj nezdravljene ADHD.

Pri mladostnikih je motiv pobega pogosto izhodišče za zlorabo alkohola in sredstev za pomirjanje, saj poskušajo z učinki drog odmisliti vsakdanje težave in skrbi. Pobeg iz resničnosti v svet omame se pogosto pojavi takrat, ko občutek preobremenjenosti vpliva na vedenje. Če se zraven pojavi še pomanjkanje samozaupanja, se uživanje alkohola in drog pokaže kot primerno sredstvo za izravnavanje notranjega neravnovesja, ki ga je težko prenašati.
Med pomembnejše razloge za uporabo drog Täschner (2002) uvršča duševne motnje, občutke strahu, negotovost, motnje koncentracije, učne težave, težave z navezovanjem stikov oziroma odnosov (Täschner, 2002, str. 64–66).

Kooyman (1993) vzroke za zasvojenost deli v štiri skupine:

- omamno vedenje (tobak, alkohol, droge, pretirano delo, spolnost …),
- tvegane osebnostne lastnosti (bivanjska praznota, negativna podoba o sebi …),
- družinske tvegane lastnosti (posesivna ljubezen, zanemarjanje otrok …),
- širše družbene tvegane lastnosti (neperspektivnost za generacije, stresen šolski in poklicni system …).

Mladostniki, ki se srečujejo z različnimi negativnimi življenjskimi dogodki, kot so izguba starša, ločitev in pogosto prepiranje staršev, nizka podpora staršev, fizična zloraba in zanemarjanje, čustveno zanemarjanje in zlorabljanje, izolacijska ali odklonilna pripadnost, samohranilska struktura starševstva, imajo večje tveganje za uporabo drog (Sinha, 2008).

2. Problem raziskave

2.1 Opredelitev problema

V sklopu prakse na Fakulteti za socialno delo sem se vsako leto srečala z različnimi skupinami ljudi. V četrtem letniku sem imela možnost dvotedenskega bivanja v instituciji, v Centru za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem. Že takrat sem razmišljala, kakšno mnenje imajo stanovalci take ustanove o načinu delovanja in bivanju tam.
V stiku z Zavodom Pelikan pa sem bila že v tretjem letniku v sklopu izbirnega predmeta. S strani zaposlenih sem že vedela, kako deluje Zavod, kako sodelujejo med sabo in z uporabniki, kakšne dejavnosti izvajajo. Po premisleku pa sem prišla na idejo, da v svojem diplomskem delu raziščem le vidik uporabnic in uporabnikov, njihovo mnenje, izkušnje, predloge. Zdi se mi, da je mnenje uporabnikov zelo pomembno, saj so oni eksperti iz izkušenj in sami najbolje vedo, kaj jim koristi in pomaga v procesu zdravljenja.
Znanost socialnega dela je razvila koncept pomoči, soustvarjanje procesa. Strokovnjak mora zagotoviti pogoje, da se v raziskovanju želenih izidov in pri odločitvah o konkretnih korakih slišijo vsi glasovi (Čačinovič Vogrinčič, 2014). Zato sem v svoji raziskavi raziskovala mnenje uporabnikov o programu in upam, da bodo mnenja in njihov glas upoštevani.
Potreba po omami je del človeškega življenja (Täschner, 2002). Zdi se mi, da problem zasvojenosti narašča z vidika stisk, preobremenjenosti in vedno lažje dostopnosti drog. Menim, da bi lahko z dobrimi programi zdravljenja pomagali uporabnikom že v zgodnji fazi zasvojenosti in pomagali izboljšati kakovost življenja, tudi po zdravljenju in rehabilitaciji. Pri tem je bil cilj raziskave, da slišim glas ljudi, ki bivajo v programih, in njihovo mnenje, kaj bi jim v procesu zdravljenja od zasvojenosti najbolj koristilo.

2.2 Raziskovalna vprašanja

1. Kako uporabniki vidijo delovanje Zavoda Pelikan?
2. Kakšni so pristopi zaposlenih?
3. Kako uporabniki doživljajo program, v katerega so vključeni v okviru Zavoda Pelikan (terapevtski center Višnja Gora in terapevtska skupnost Sostro)?

3. Metodologija

3.1 Vrsta raziskave

Izvedla sem kvalitativno raziskavo, saj sem želela izvedeti, kako se stanovalci Zavoda Pelikan počutijo v dveh različnih programih, ki jih Zavod nudi. Raziskava je kvalitativna, ker jo sestavlja izkustveno gradivo, ki je bilo zbrano v obliki besednih opisov in pripovedi (Mesec, 2007).

Glede na odnos do neposrednega izkustvenega gradiva delimo raziskave na teoretične in izkustvene ali empirične. Moja raziskava spada pod empirične, saj v empiričnih raziskavah zbiramo novo, neposredno izkustveno gradivo, bodisi z opazovanjem ali spraševanjem (Mesec, b.d., str. 84).

Raziskavo lahko umestimo tudi med eksplorativne ali poizvedovalne raziskave. Take raziskave so uvod v spoznavanje nekega področja problematike (Mesec, b.d., str. 80).

3.2 Merski instrument

Za merski instrument sem uporabila smernice za intervju. Vprašanja sem zastavljala po vodilu in jih prilagajala glede na izkušnje intervjuvanca. Sestavila sem seznam tem, vodilo in vprašanja pa prilagajala vprašancu (Mesec, b.d., str. 217).

3.3 Populacija in vzorčenje

Populacija v moji raziskavi so stanovalci Zavoda Pelikan na dan 1. 2. 2023. Enote populacije so posamezniki, ki so na ta dan stanovali v Zavodu Pelikan. Zbrala sem podatke samo o določenem številu enot, o vzorcu, ne pa o vsaki enoti populacije (Mesec, b.d., str. 135).

Vzorec je neslučajnostni.

3.4 Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov je delno standardiziran intervju. Uporabila sem individualno in ustno spraševanje (Mesec, 2007). Pred izvedbo intervjujev sem kontaktirala vodje programov, jim predstavila načrt svojega diplomskega dela in jih vprašala, če se strinjajo z izvedbo intervjujev v njihovem programu. Ko sem prišla na dogovorjen termin, sem se s tistimi uporabniki, ki so bili zainteresirani, pogovorila o terminu intervjuja. Pred začetkom

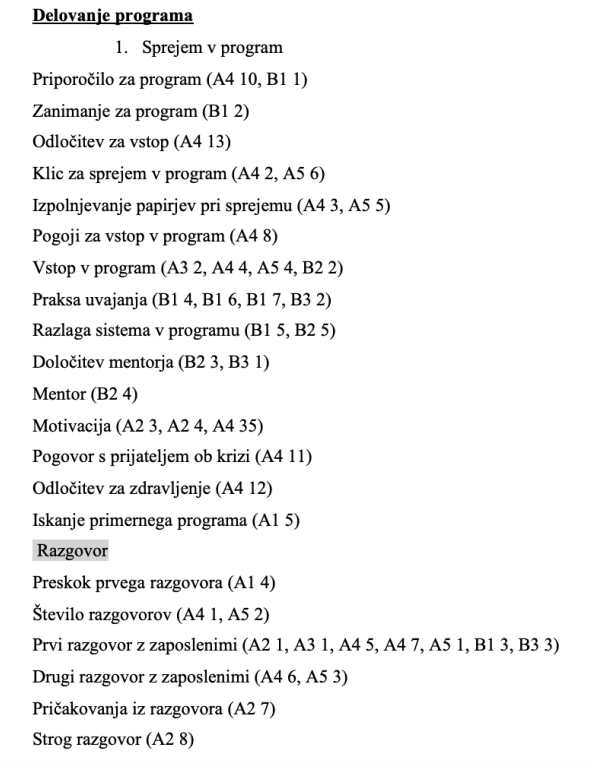
vsakega pogovora sem svojega sogovorca vprašala, če se strinja s tem, da je pogovor sneman, da sem si potem lažje zapisala transkripte in jih analizirala.
Intervjuvancem sem zagotovila anonimnost, s tem da sem v transkriptih označila uporabnike iz TC Višnja Gora s črko A in zaporedno številko intervjuja, uporabnike iz TS Sostro pa s črko B in zaporedno številko intervjuja.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem analizirala s postopkom kvalitativne analize. Transkripte intervjujev sem zapisala na računalnik, jih razčlenila in zapisanim enotam določila kode in pojme. Enote kodiranja sem razdelila v širše sklope, teme in kategorije ter ponekod tudi podkategorije, pri čemer sem uporabila odprto kodiranje. Izvedla sem tudi osno kodiranje, izpisala sem teme in kategorije ter jim pripisala pojme, da sem lahko imela bolj jasen in organiziran vpogled v ponavljajoče se pojme (Mesec, 2007). Odprto in osno kodiranje sem priložila kot prilogi diplomskemu delu. Sliki 3.1. in 3.2. prikazujeta primera odprtega in osnega kodiranja.

OZNAKA	ODGOVOR	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
A1 1	Imel sem vse skupaj v tej nesreči srečo, ker jaz Mojco poznam že od prej, v Projektu Človek sem bil 15 mesecev.	Poznanstvo zaposlenega iz prejšnega programa	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 2	To je terapevtska skupnost, podobno kot Sostro, terapevtska obravnava in je kar na hard. Mojca pozna ta program in ve, da sem šel čez vse te stvari skozi. Od strukture do terapevtskega dela	Opis prejšnega programa	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 3	Jaz sem se počutil dobro	Dobro počutje na razgovoru		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 4	Prvi razgovor je bil v bistvu moj sprejem. Mojca je pač preskočila ta del, ker me je verjetno že ona predstavila	Preskok prvega razgovora	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A1 5	Imel sem kar srečo, jaz sem iskal po Italiji, Španiji, klicaril okoli vsepovsod in sem dobil takšen feedback, da se gre bolj za denar, ne pa za pomoč.	Iskanje primernega programa		Sprejem v program	Delovanje programa
A1 6	Ne tukaj, ampak drugje. Tu mi je najbolj nekako humano.	Humani odnosi		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

Slika 3.1.: Primer odprtega kodiranja

Slika 3.2.: Primer osnega kodiranja

4. Rezultati

V nadaljevanju bom predstavila rezultate raziskave, ki sem jih pridobila s pomočjo kvalitivnega raziskovanja oz. intervjujev. Analizirala sem osem intervjujev, ki sem jih izvedla v dveh različnih programih. Ugotovitve so razdeljene po raziskovalnih temah, kategorijah in morebitnih podkategorijah, podkrepljene pa so z izjavami intervjuvancev in intervjuvank, ki jih zaradi boljše preglednosti zapisujem z ležečo pisavo v oklepaju in dodajam številko izjave.

DELOVANJE PROGRAMA

V začetku intervjuja sem svoje sogovornike vprašala, kako je potekal njihov sprejem v program. Dva intervjuvanca sta povedala, da sta dobila priporočilo za program (*Tko ubistvu Zavod Pelikan mi je priporočil en bivši odvisnik (A4 10)*) in se po seznanjenju (*In sem se pol pozanimal (B1 2)*) odločila za vstop (*Moraš se res sam odločit, da res greš (A4 13)*).

Uporabnik je razlagal, da mu je tisti, ki mu je program priporočil, velikokrat ob krizi pomagal (*Skos k sem mel eno krizo, sva se pogovorila, je prišel na obisk alpakej (A4 11)*) in da je trajalo pet let, da se je odločil za vstop (*Trajal je pet let, da sem se odloču sploh (A4 12)*).
Drugi uporabnik je raziskal različne programe in v tujini je imel občutek, da jim gre samo za denar, ne pa za pomoč osebam (*Imel sem kar srečo, jaz sem iskal po Italiji, Španiji, klicaril okoli vsepovsod in sem dobil takšen feedback, da se gre bolj za denar, ne pa za pomoč (A1 5)*).
Opisovali so, kako so izvedeli, da so sprejeti v program (*Pol so me čez 10 dni poklical, da sem sprejet v zavod (A4 2)*). Pri sprejemu so morali izpolniti papirje (*Izpolnu sem kle papirje za samomor pa nevem še neki (A4 3)*). Kot pogoj za vstop v program je uporabnik povedal, da mora biti abstiniran (*Ne smeš met nobenih tablet, substanc, moraš bit čist (A4 8)*) in da je potrebno imeti motivacijo za vstop in sodelovanje v programu (*Moraš biti motiviran za to (A4 35)*).

Razgovor

Opisovali so svoj prvi razgovor z zaposlenimi, ki so ga imeli (*Prvi pogovor sem mel z Dragotom, k sem prišel (B1 3)*), eden od uporabnikov pa je prvi razgovor preskočil (*Prvi razgovor je bil v bistvu moj sprejem. Mojca je pač preskočila ta del, ker me je verjetno že ona predstavila (A1 4)*).
Nekateri so imeli tudi drugi razgovor (*Prišel sem sem dvakrat na razgovor (A4 1)*), ki so ga imeli z zaposlenimi (*Z Mojco in Pio (A5 3)*).
Uporabnica je povedala, da je imela kar strog razgovor (*Bil je zelo strog nastop, da če nisem zmožna slediti tem uram pa delu (A2 8)*) in je imela visoka pričakovanja po tem razgovoru (*Na razgovoru sem pa pričakovala res še bolj strogo (A2 7)*).
Nekateri pa so vstopili v program že na drugem obisku (*Drugič, ko sem prišel, sem prišel že s kufrom notri (A3 2)*).
V terapevtski skupnosti Sostro imajo prakso uvajanja novih uporabnikov (*K sem prišel sem, me je en od stanovalcev, k je tuki že dlje časa, uvaju (B1 4)*).
Določijo mentorja (*Ko sem prišel sem, so mi določili enega mentorja (B2 3)*), ki je eden od stanovalcev (*Pač ta mentor je bil eden od stanovalcev (B2 4*)).

Opis programa

Uporabnik je povedal, da se mu zdi, da program TC Višnja Gora ni zelo poglobljen (*Program je prilagojen na ta način, da spoznavaš ne tako globoko stvari (A1 101)*), misli, da bi lahko

preveč poglobljen program uporabnika tudi odvrnil od zdravljenja (*Ker zna biti to tudi nevarno na način, da odnehaš (A1 102)*), in da je kratek (*Kratek program (A4 64)*). Program je lahkoten, če sprejmeš pomoč (*In če si pripravljen na to in sprejmeš to, da ti ubistvu hočejo pomagat vsi okol tebe, je takoj lažji (A4 83)*), in naporen, če si v programu neprostovoljno (*Če si kle za silo pa tko to ti bo še bl težko (A4 36)*).
Več sogovornikov je povedalo, da je v programu red in disciplina in da se tega držijo (*Tukaj je red, je disciplina, kot mora biti (A1 46)*).

TC Višnja Gora opisujejo kot pripravo za nadaljnje zdravljenje (*Tukaj je neka priprava na kasnej (A2 42)*), nadaljevanje in nadgradnja zdravljenja pa v TS Sostro (*Ampak mislim, da pol v Sostru, da tam je pa nadgradnja (A2 46)*) in komune (*Zdej po dveh mesecih grem pa v sredo v komuno (A3 10)*). V TC Višnja Gora so uporabniki načeloma notri približno tri mesece (*Nekak naj bi bila tri mesce tukaj, jaz sem zdej že en en mesec in pol (A2 47)*).
Eden izmed uporabnikov mi je povedal, da gre eden izmed stanovalcev kmalu v komuno na nadaljevanje zdravljenja (*Ker Tom gre v komuno v sredo (A4 28)*), drugi pa čaka na odhod (*jaz tud čakam, da grem (A4 29)*) in pravi, da mora uporabnik vedno misliti na to, zakaj je v programu (*Zmeri moreš imeti pa v glavi zakaj si tuki (A4 54)*).

Zadolžitve

Svoje sogovornike sem spraševala po zadolžitvah, kako so razdeljene, za kaj so trenutno zadolženi in kaj vse je potrebno delati v programu.
Pravila so uporabniku predstavili postopoma (*Pravila so mi potem postopoma predstavili (A3 8)*). Eden izmed uporabnikov je zadolžen, da razdeli dolžnosti (*Zadolžen sem, da dodelim dolžnosti (A4 27)*) in da pregleda opravljene zadolžitve (*Pa da pregledam, kako so pol še ostali naredili svoje obveznosti, pač pospravil (B1 18)*).

Tisti, ki je zadolžen za zajtrk, ga zjutraj pripravi (*Tukaj si zjutraj sami pripravimo zajtrk, tisti, ki je zadolžen za to (A1 13)*). Dva uporabnika sta bila v času raziskovanja zadolžena za pranje perila (*Drugače sem tukaj zadolžena za perilo vsak dan (A2 12)*) in za likanje (*In likanje pa tko (B3 5)*).
Uporabnik je bil zadolžen za čiščenje dnevnega prostora (*Jaz zjutraj pogledam dnevne prostore (A1 24)*) in stopnišča (*In stopnišče (A1 25)*). Zadolženi so za pospravljanje kleti (*Zdej mam pa tudi klet, moram vsak torek pospravit (A5 26)*) in za pomivanje posode (*In za pomivanje posode (A2 13)*).

Tisti, ki je zadolžen za pripravo kosila, ga samostojno pripravi vsak dan (*V kuhinji sem pa vsak dan, pripravljam kosilo pa tko (A5 27)*), pomaga pa mu pomočnik v kuhinji (*Prej sem bil pomočnik v kuhinji (A3 9)*).
V hiši je potrebno tudi urediti vse prostore (*In urejamo prostore (A4 19)*), pospraviti smeti (*Jaz moram vsak dan zjutri pospraviti smeti (A4 25)*), počistiti centralno peč (*Ob ponedeljkih in petkih imam še čiščenje centralne peči (A4 26)*), pospraviti posteljo (*Pa recimo pospravljat posteljo, doma je sploh nisem (A5 54)*) in zvečer pripraviti večerjo (*Jaz sem zdej zadolžen, da naredim in pripravim večerjo (B1 17)*).

Povedali so, da se zadolžitve menjajo na določeno obdobje (*Pa pol se tedensko mal menja, kdo ma kej (B2 7)*), ali pa če pridejo novi uporabniki, da se tudi njih vključi (*Dobili smo dva nova člana in se bo spet malo spremenilo, da se tudi njih vključi (A1 27)*).
Pisanje dnevnika tudi spada pod zadolžitve, pisati ga morajo vsak dan (*Vsak dan mormo pisat dnevnik, svoja počutja pa tko (A3 52)*). Eden izmed uporabnikov je izrazil željo, da po odhodu iz programa obdrži svoje dnevnike (*Jaz sem prosu, če lahko pol te dnevnike vzamem s sabo, ko grem (A4 76)*) in pravi, da bo takrat opazil razliko za nazaj (*In bom vzel s sabo. In zihr bom opazu razliko (A4 77)*).

Eden od uporabnikov je zadolžen za pisanje dnevnih vtisov (*Jaz sem zdaj zadolžen za vtise, vsak dan napišem keri so plusi in minusi dneva za včeraj. Nasploh kaj se je meni zdelo nek vtis (A1 29)*). Nekdo drug pa za misel dneva (*En je zadolžen za misel, izbere si eno misel (A1 31)*) in za pisanje počutja, svojega in za ostale uporabnike (*Jaz naprimer počutje pišem za vse (A3 33)*).
Urnik zadolžitev imajo v terapevtski skupnosti Sostro obešen v skupnem prostoru, da ga lahko vsi vidijo (*tuki je obešen na steni, da lepo vidmo kdo je kje (B3 8)*).

Potek dneva

Na vprašanje o poteku dneva, so uporabniki začeli odgovarjati z jutranjim zbujanjem (*Mormo se zjutri ob 7h, med vikendom pa ob 8h (A5 13)*). V TS Sostru imajo takoj po bujenju jutranjo telovadbo (*Mamo pol telovadbo (B3 13))*, da se zbudijo (*da se zbudimo vsi (B2 12)*).
Potem imajo skupni zajtrk (*Pol pojemo zajtrk vsi (B2 13)*).
En intervjuvan si vzame po zajtrku čas za branje (*Po zajtrku kdaj mal berem (A5 14)*).
Potem se lotijo, tisti, ki so za kaj zadolženi, jutranjega pospravljanja (*Potem pa jutranje pospravljanje (A2 16)*).

Po zajtrku je čas za kratko pavzo (*Po zajtrku imamo pavzo za čik ali kaj (A1 14)*), potem pa gredo na sprehod (*In vsak dan vedno sprehod (A2 17)*). Uporabnik iz TS Sostra je povedal, da so sprehodi kar dolgi (*So kr dolgi sprehodi (B1 29)*). Včasih imajo na sprehodu na koncu tek (*In na koncu kdaj mamo tako foro, da mormo tečt (B1 30)*) in potem kajenje na cilju (*In pol gor skadimo (B1 31)*).

Po sprehodu so obvezne skupine (*Ko pridemo iz sprehoda mamo pol terapijo (B1 32)*). Tisti, ki je zadolžen za misel dneva, si izbere eno misel (*To je mal težko, tko zdej mi že zmanjkuje misli, tko po knjižicah najdem. Ali pa si sam zmislim (A5 19)*) in potem se iz tega razplete pogovor med skupino (*In mi povemo, kako to doživljamo (A3 32)*). Tisti, ki pa je zadolžen za počutje, vpraša uporabnike po počutju (*Vprašam druge, kako so se počutili (A3 34)*) in po razlogih (*Osebo vprašam pol, zakaj si se tko počutu (A3 35)*) in potem prebere na skupini (*In preberem na skupini (A3 36)*).

Potem je na sporedu kosilo in po kosilu počitek (*Po kosilu je obvezen počitek in smo v sobah (A2 19)*).
V TC Višnji Gori je dvakrat na teden po kosilu na vrsti tematska skupina (*Ob sredah in četrtkih imamo tematsko skupino (A2 22)*), druge dni pa gredo lahko na igrišče ali pa začnejo delati po hiši, kar je še treba postoriti (*Včasih gremo pol popoldne na igrišče, včasih pa delamo (A5 30*)). Popoldanske skupine so lahko splošne teme (*Če je splošna tema, se predstavi kakšen hobi ali pa kaj drugega, kar te zanima (A2 23)*) ali pa strokovne (*Če je strokovna tema, predstaviš svojo bolezen ali kaj v tem smislu, odvisnost (A2 24)*). Za predstavitev teme uporabniki naredijo svoje plakate (*Te plakati k so tuki delamo pol na teh temah (A3 39)*), uporabnik pravi, da mu kdaj vzame veliko časa za delanje predstavitve (*Tko tri ure sem rabu, da sem sploh kej napisu za to temo (A3 43)*).
Skupine v TC Višnja Gora se ponavadi začnejo z novicami (*Tukaj imamo skupino popoldan, ki se ponavadi začne z novicami. Imamo šport, vreme, te stvari nasploh (A1 28)*), v TS Sostro pa se v skupini pogovarjajo o osebnih problemih (*Ja na teh skupinah se tko pogovarjamo o vsem, o osebnih problemih karkol ane (B2 15)*).

Po skupni večerji (*Pol mamo vsi skupi večerjo (A4 69)*), ki se jo pripravlja po jedilniku (*Vse to je na urniku, kaj je za jest uno tretje (A3 20)*), so na sporedu večerne družabne aktivnosti (*V prostem času recimo zvečer morda kartamo, remi (A3 23)*) in sproščeni pogovori med uporabniki (*Se mal pogovarjamo (A3 25)*).

Eden izmed uporabnikov je povedal, da občasno trenira pred ali pa po večerji (*Prej sem treniral pred večerjo ali pa po (A5 39)*) na podstrešju (*Tu na podstrešju sem treniral (A5 40)*).

V TS Sostro imajo gledanje televizije na sporedu enkrat na teden (*Ob sobotah mamo gledanje filmov (B1 34)*), V TC Višnja Gora pa večkrat na teden (*Edin kar je mamo televizijo parkrat na teden (A3 16)*). Uporabniki si sami izberejo, kateri film bodo gledali (*Sami si zberemo ker film bomo gledal (B1 35)*).
Eden izmed uporabnikov je opisal nedeljo kot najbolj sproščen dan v tednu (*Muziko poslušaš, pogovarjamo se mi k kle bivamo, najbolj tko sproščeno (A4 16)*) in pravi, da je čez dan vedno nekaj za delati (*Jaz si skos najdem nekaj da delam čez dan (A4 67)*).

V TS Sostro so uporabniki izpostavili, da imajo sladico ob nedeljah (*Pač ob nedeljah mamo sladico (B3 56)*) in da so se sami naučili delati kruh (*Naučil sem se kruh čist sam nardit (B3 19)*) in različne piškote (*Pa recimo piškote (B3 20*)). Veliko hodijo na izlete po različnih destinacijah (*Sej tko gremo velikrat kam (B3 46)*).

Eden od uporabnikov je imel izkušnjo bivanja v obeh programih. Povedal je, da so mu bile skupine bolj všeč v TC Višnja Gora zaradi dolžine (*To mi je bilo bl všeč v Višnji Gori, kjer so ble terapije eno uro al pa kej takega (B2 18)*) in da so bile skupine lažje (*Sej tm smo se tud tko o seb sam je blo lažje, to mi je bilo bl všeč (B2 21)*). V TC Višnja Gora so imeli na skupini misel dneva (*Mel smo misel dneva, pa smo pol okol tega (B2 19)*) in pravi, da se v TS Sostro pogovor v skupini kar ne neha (*Ne pa tko, k se kr ne neha (B2 20)*).
Izpostavil je, da so v TC Višnja Gora strožje kazni kot v TS Sostro (*Tko v Višnji Gori so bile pa ful bl stroge kazni kot tuki (B2 22)*). V Višnji Gori za kazen vzamejo tri cigarete (*Tam če zaspiš, ti vzamejo tri cigarete (B2 23)*), V Sostru pa eno (*Tuki pa recimo eno (B2 24)*).
Zaposleni se mu zdijo v Sostru bolj sproščeni kot v Višnji Gori (*Pa zdijo se mi tuki ful bl sproščeni zaposleni (B2 25)*).
V Višnji Gori mu je bilo bolj všeč, ker so imeli pogosteje na sporedu gledanje televizije (*Tam mi je blo pa bl všeč k so bli filmi trikrat na teden (B2 28)*), sladice po kosilu (*Pa sladice vsako nedeljo (B2 29)*) in bolje so jedli (*Tam je blo tud ful bolš za jest (B2 31)*).

En izmed uporabnikov je povedal, kako potekajo obiski v TC Višnja Gora. Obiski lahko pridejo enkrat na dva tedna (*Obiski so na dva tedna (A5 43)*), lahko so zunaj ali pa v sobi (*lahko smo zunaj, ali pa v sobi (A5 44*)), na sprehod pa ne smejo iti (*Men je bolš zuni, sam ne*

smemo na sprehod (A5 45)). S starši se uporabnik lahko sliši enkrat na teden (*S starši se slišmo enkrat na teden po telefonu sam za 15 min (A5 59)*), drugače pa so v programu uporabniki brez telefona (*Nimamo sploh telefona tuki notri (A3 14)*).

V obeh programih imajo uporabniki na dan na razpolago deset cigaret (*Tuki mamo 10 cigaret na dan (A4 63)*), v TS Sostro jim zjutraj razdelijo cigarete, ki jih imajo na voljo do določene ure (*Zjutri recimo dobimo 3 cigarete in jih mamo pol pač pa jih skadimo takrt k so ure (B1 25)*) in popoldan še enkrat (*Pol pa spet popoldne 3 pa tko na uro, (B1 26)*). V TS Sostro vsi uporabniki v programu kadijo (*K sej tuki vsi kadijo (B1 21)*). Tisti, ki pa se odločijo, da bi prenehali s kajenjem (*No en se je zdej odločil, da ne bo več (B1 22)*), pa jim zaposleni postopoma zmanjšujejo število cigaret (*Ampak mu ne pustijo tko, da kr neha iz enkrat, ampak se mu postopoma zmanjšuje (B1 23)*).
Zaposleni uporabnike kaznujejo z odvzemom cigaret (*Če zamudiš na kej ali pa zaspiš, ti vzamejo en čik, tko mamo kazni (B1 20)*).

V TS Sostro imajo po določenem obdobju verifikacije in se za nekaj časa vrnejo domov (*To pomen, da pač se nevem za par dni vrnem domov (B1 37)*), da vidijo, kako se obdržijo v domačem okolju (*In da vidim, kako bi se obdržal v domačem okolju (B1 38)*). Uporabnik je imel eno uspešno verifikacijo (*Jaz sem uspešno prestal to (B1 40)*) in eno neuspešno (*Ampak tega nisem prestal (B1 43)*), o kateri je moral napisati spis (*Pol sem mogu o tem napisat tko en spis pač kaj je blo pa tko (B1 46)*).

Uporabnik, ki je imel izkušnjo bivanja v projektu Človek je izpostavil pomembnost seminarjev (*Te stvari nevem a so tukaj tudi, a se mi zdi ful pomembno za nas (A1 97)*), pravi, da je prvi korak na poti zdravljenja, da si človek prizna, da ima probleme z zasvojenostjo (*Prvi korak je, da si priznaš, da imaš probleme z odvisnostjo A1 98)*), drugi pa, da človek spozna, kaj zasvojenost je (*Drugi pa, da spoznaš sploh, kaj je odvisnost (A1 99)*). Pravi, da če teh stvari ne bi spoznal že v projektu Človek, o tem ne bi nič vedel (*Če ne bi bil jaz prej v terapevtski skupnosti, ne bi imel pojma o teh stvareh (A1 100)*). Vedno, ko so prišli novi člani v program, so zaposleni izvedli seminarje (*V terapevtski skupnosti smo imeli vedno, ko je nekaj novih članov, seminarje (A1 95)*), kjer so jim razložili o odvisnostih in travmah (*Kjer smo spoznali, kaj sploh je odvisnost, kaj so travme, kaj lahko pustijo v tebi travme (A1 96)*). Uporabnik, ki se težko sooči z žalostjo (*Recimo jaz ful težko pridem v stik z žalostjo (A1 90)*), saj je bil naučen, da ne sme biti žalosten (*ker mi je bilo to vcepljeno že globoko v sebi (A1*

91)), je imel v Projektu Človek izkušnjo bonding terapije, kjer je prišel v stik z žalostjo (*V stik z žalostjo sem prišel, ko sem bil na bonding terapiji v terapevtski skupnosti (A1 92)*). Bonding terapija je vodena terapija (*To je vodena terapija, imaš nek varen prostor in tako sem preko vodenja, preko jeze, prišel do žalosti (A1 93)*), po kateri se je počutil prerojenega (*Počutil sem se prerojenega (A1 94)*).

Uporabnik je bil 15 mesecev v projektu Človek, kjer je spoznal eno izmed trenutno zaposlenih v TC Višnja Gora (*Imel sem vse skupaj v tej nesreči srečo, ker jaz Mojco poznam že od prej, v projektu Človek sem bil 15 mesecev (A1 1)*). Projekt Človek je opisal kot terapevtsko skupnost, podobno kot Sostro, kjer pravi, da je bilo zahtevno (*To je terapevtska skupnost, podobno kot Sostro, terapevtska obravnava in je kar na hard. Mojca pozna ta program in ve, da sem šel čez vse te stvari skozi. Od strukture do terapevtskega dela (A1 2)*). V tem programu je šel že čez veliko tem in vsebin (*Jaz sem dosti tem, vsebin, odprl že tam, v terapevtski skupnosti (A1 12)*), zjutraj so imeli takoj skupine in soočanja med sabo (*Tam recimo tega ni, popoldne so aktivnosti, tako da maš že zjutraj takoj jutranje srečanje pa soočanje med sabo (A1 20)*).

Nadaljeval je z opisovanjem zdravljenja diagnoze ADHD (*Ful je razlika pri meni, ki imam še ADHD zraven kot diagnozo in border line (A1 36)*), moral se je sproti naučiti komunicirati z ljudmi zaradi svoje impulzivnosti (*Prihaja ta impulzivnost in jaz sem se moral ful naučiti sproti skomunicirat, če ne se mi je nabiralo in sem butnu ven (A1 37)*). Povedal je, da ko je prišel ven iz projekta Človek, je začel opažati, da ljudje ne izražajo svojih občutkov, kot je bil navajen v terapevtski skupnosti (*Ko sem prišel iz terapevtske skupnosti sem videl ta način komunikacije, izražanja in nasploh da poveš kako se ti počutiš, da tega ljudje ne izražajo (A1 34))*, po terapevtski skupnosti je začel drugače razmišljati (*Ko sem prišel ven sem drugače razmišljal (A1 35)*).
Ko je začel razlagati o svojem otroštvu, je začel s tem, da je bil jezen na ves svet (*Bil sem zelo jezen na sistem, na ves svet, na vse druge (A1 48)*) zaradi svojega otroštva (*Nisem se pa zavedal, da to izvira iz mojega otroštva, raznorazni občutki, manjvrednosti, nemoči (A1 49)*).

Pri štirih letih mu je dogodek zaznamoval življenje (*Pri štirih letih se mi je zgodila ena stvar, ki je zaznamovala moje življenje (A1 56)*), ki ga še zdaj ni sprejel (*In še zdaj nisem sprejel te krivice (A1 57)*). Njegova starša sta se ločila (*Moja mama in moj oče sta šla narazen (A1 58)*) in kasneje je mama dobila novega partnerja (*In mama je potem mela enega novega partnerja*

(A1 59)), s katerim sta bila on in njegova sestra veliko sama (*Jaz sem bil sam doma z njim in sestro. In jaz temu rečem teror (A1 60)*) in ki je nad njima izvajal teror (*Njen novi partner je nad mano izvajal teror (A1 61)*). Opisoval je, da ni bilo samo nasilje (*Ni bilo samo nasilje (A1 62)*), da ni smel niti jokati (*jaz nisem smel jokat (A1 63)*). Takrat ni nič omenil svoji mami, kaj se je dogajalo (*Nisem mami nič povedal, kaj se je dogajalo (A1 64)*), saj je bil pred njo in pred sestro partner prijazen (*Ker pred njo in pred mojo sestro je bil hvala bogu prijazen (A1 65)*).

Svoj prvi stik s psihologinjo je imel pri petih letih (*Jaz sem že pri petih letih prvič šel k psihologinji (A1 50)*), ker so ga vrgli iz vrtca zaradi živahnosti (*Takrat so me vrgli iz vrtca, ker sem bil preveč živ (A1 51)*), ker ni mogel biti skoncentriran (*Drugi so šli na počitek, jaz nisem mogel biti dovolj skoncentriran (A1 52)*) in je med počitkom skakal naokoli S*sem med počitkom skakal naokoli (A1 54)*), počutil se je drugačnega od ostalih otrok (*Posledično sem bil drugačen od drugih otrok, ostali otroci se potem niso hoteli igrati z mano (A1 55)*).

Pravi, da se je z zdravljenjem diagnoze (*Potem sem dobival zdravilo, ritalin za ADHD (A1 66)*) začela njegova drugačnost (*Tu se je potem začela moja drugačnost (A1 67)*) in njegova odvisnost (*In s tem zdravilom se je začela moja odvisnost (A1 68)*). Ko je prvič probal kokain pri svojih 19 letih, je imel znan občutek (*Ko sem jaz pri 19 letih prvič probal kokain so valda moji možgani že na isti recept ponovno delovali (A1 70)*), nanj je vplival pomirjajoče (*Me je umirilo, moji možgani so začeli delovati počasi (A1 71)*) in potem so se kasneje pojavile težave s kokainom (*Potem sem imel probleme s kokainom, mojo primarno drogo (A1 69)*).

Ko je bil otrok, pravi, da ga je bilo sram in da je trpel (*Mene je bilo sram, kot otrok sem ful trpel (A1 74)*), starši so hodili v šolo in mu skrivoma dajali zdravilo (*Na skrivaj so mi dajali ritalin starši, ker učitelji niso hoteli sprejeti te odgovornosti (A1 75)*). Ves čas si je postavljal vprašanja, zakaj je drugačen (*In skos sem si postavljal vprašanje zakaj sem jaz drugačen (A1 76)*), in pravi, da ni nikoli našel odgovora (*Nisem našel odgovora (A1 77)*).
Pogrešal je, da bi ga pedagoginja v šoli vprašala, zakaj je nekaj naredil tako, kot je (*Jaz sem prišel k pedagoginji v šoli in noben mene ni nikoli vprašal, zakaj je prišlo do tega, nevem do ene scene (A1 83)*), nihče se ni zares pogovarjal z njim (*Noben se ni zares pogovarjal z mano (A1 84)*).

O sebi uporabnik pravi, da se celo življenje bori zase (*Jaz se celo življenje borim, da sem to kar sem (A1 42)*) in da se ne bo spreminjal zaradi kogarkoli drugega (*Ne maram se spreminjati zaradi koga drugega (A1 43)*).
Nihče ni sprejel te krivice, ki se mu je dogajala v otroštvu (*Noben ni sprejel to krivico in noben se mi ni opravičil (A1 72)*), tudi njegova mama ne (*Za neke določene izbire tudi moja mama ne. Ni me nikoli pogledala v obraz in mi rekla recimo lej oprosti, ker sem ti ritalin recimo dala (A1 73)*).

Zdaj veliko piše o odvisnosti in o ADHD (*Ful pišem o odvisnosti in ADHD (A1 81)*), želi si pomagati in osveščati ljudi (*Enkrat bi si želel tudi sprejeti to odgovornost, da pomagam in osveščam ljudi o tem, kako je (A1 82)*). Pravi, da večina odvisnosti izhaja iz ADHD (*Večina odvisnikov, še posebej kokain, stimulansi izhaja iz ADHD-ja (A1 87)*), na drugačen način se možgani razvijejo (*ADHD je itak pač napaka mislim, na drugačen način se razvijajo možgani (A1 88)*) in je veliko izkušenj, ki izoblikujejo obrambne mehanizme človeka (*In je ogromno nekih motenj, travmatičnih izkušenj, ki izoblikujejo neke obrambne mehanizme, kot jih ti sam znaš (A1 89)*).

Uporabnica je povedala, da je imela večja pričakovanja od same sebe (*Več sem pričakovala od sebe (A2 49)*) in da je bila mnenja, da se bo v programu lažje odprla (*Mislila sem, da se bom lažje odprla. Kot da imam neko blokado (A2 50)*).
Imela je izkušnjo zdravljenja na psihatriji (*Že prej sem bila na odvajanju na psihiatriji na Begunjah na alkohološkem oddelku (A2 2)*). Pravi, da zaposleni mislijo, da se za delom skriva (*Zdej zaposleni pravijo, da se za delom skrivam (A2 9)*), rada sama pospravlja, brez da bi jo kdorkoli prosil (*Skos bi prostovoljno sama neki delala, pospravljala (A2 10)*). Na tem področju si mora začeti postavljati meje (*Jaz moram tukaj postavljati meje pri tem, da skušam vsakemu nekaj pomagati (A2 11)*).
Veliko je že naredila v preteklem programu in tukaj nadaljuje (*Sem že prej veliko delala na sebi v Begunjah in tukaj na nek način nadaljujem (A2 44)*), pravi, da dela na sebi nikoli ni konec (*Tega ni nikoli konec. Ko se ti nekaj odpre, se ti povsod še odpre (A2 45)*).

Uporabnik, ki je imel izkušnjo zdravljenja z metadonom (*Jaz sem bil 10 let na metadonu, pa skos neki podobnega (A4 79)*), pravi, da na ta način ljudje sami sebe zavajajo (*In men se zdi, da to sam zavaja človek sam sebe (A4 80)*) in se mu takšno zdravljenje ne zdi koristno (*Zdej k majo te metadonske centre, to je men kr neki (A4 78)*).

Uporabnik iz TS Sostro pa je opisoval svojo izkušnjo iz otroštva. Ko je bil mlajši, je zelo rad igral košarko (*Tko včasih drugače doma sem ful rad igrou košarko (B1 55)*) in pravi, da ga je potem psihoza usmerila drugam (*Pa me je pol psihoza usmerla na drugo pot (B1 56)*).
Končal je prvi letnik fakultete (*Končal sem prvi letnik gozdarstva (B1 57)*) in ni nadaljeval (*Ampak pol neki ni šlo (B1 58)*).
Ves čas čez dan je spal (*Jaz sem tko čez dan spal cel dan tko do treh popoldne (B1 59)*) in je to in njegova psihoza (*Začela se je poznat ful moja psihoza na vseh področij (B1 61)*) začelo vplivati na več področij (*In se je itak začel povsod poznat ane, nisem več mogu tko naprej (B1 60)*).

DOŽIVLJANJE PROGRAMA S STRANI UPORABNIKA

Prednosti

Več uporabnikov je izpostavilo, da se jim zdi, da jim program koristi (*Zdi se mi, da mi to ful koristi (B3 28)*) in da imajo možnost osebne rasti (*V hiši si in se mi zdi, da je to vse za osebno rast zelo pomembno (A2 34)*). Uporabnik je povedal, da se je na razgovoru dobro počutil (*Jaz sem se počutil dobro (A1 3)*), da v programu prevladujejo humani (*Ne tukaj, ampak drugje. Tu mi je najbolj nekako humano (A1 6)*) in umirjeni odnosi (*To je bolj na bazi, nekako nek umirjen program, da imaš nek miren (A1 9)*), da se v programu počuti varno (*Varen prostor (A1 10)*) in da mu daje možnost, da se zazre sam vase (*Da lahko resnično pogledaš v sebe (A1 11)*). Primerjal ga je s programom projekt Človek in meni, da je ta program bolj umirjen (*Tu je dosti bolj mirno (A1 22)*).
Večina intervjuvancev je povedala, da so se med stanovalci povezali (*S stanovalci smo se pa ful navezal vsi, ful prijateljski (A4 45)*) in da se radi družijo (*S stanovalci se dost družmo vsi skupaj (A3 44)*) in pomagajo med sabo (*Na začetku tko k sem prišel, so mi pomagal ful stanovalci (A5 9)*).
Enemu uporabniku so bolj všeč individualni pogovori kot skupine (*Jaz raje terapevtu povem pa je to to. Kokr skupine (A3 29)*), drugemu potek nedelje (*Najljubša mi je nedelja, nič ne rabiš (A4 15)*). Dva sta izpostavila, da v programu rada bereta (*Zdej mi je pa super brat (A5 15)*), predvsem zanimive knjige (*tko take knjige mal bolj zanimive (B1 12)*), in da jima počitek zelo odgovarja (*Ta počitek men ful odgovarja (A2 20)*).
Stanovalci se dobro počutijo v programu (*Tko do zdej mi je tuki všeč, kul je (B1 9)*) in so mu pripravljeni slediti (*Sem pripravljena temu slediti in moram verjeti v to (A2 61)*).

Postopoma so se navadili na program (*zdej je v redu, ni tak težko (A5 8)*) in na omejeno količino cigaret (*ampak se navadiš (A4 65)*).
Eden je izpostavil, da se mu zdi, da program nima slabosti (*Slabosti pa ne vem, men se zdi zaenkrat v redu (A4 82)*).

Vprašala sem jih, kako doživljajo različne aktivnosti, ki jim jih program nudi. Večina doživlja sprehod zelo pozitivno (*Tukaj mi je ta jutranji sprehod super (A1 21)*). Uporabniki imajo radi nogomet (*Če gremo na igrišče mi je najbolj všeč (A3 21)*), telovadbo (*Kar mi je kul (B3 14)*), različne izlete (*Super so mi te izleti kamorkoli (B3 48)*) in kuhanje (*Pa skuhat to je tud super (B3 18)*).

Skupine, ki jih obiskujejo, se dvema uporabnikoma zdijo koristne (*To se mi zdi ful koristno (A2 25)*), uporabnica je mnenja, da misel dneva odpira nove občutke (*To ko mamo misel dneva, mi velikokrat odpre kakšne občutke (A2 36)*) in da se lahko izraža v skupini (*Jaz imam občutek, da se lahko na ta način največ izrazim (A2 37)*). Dva sta izpostavila, da rada pišeta dnevnike (*To mi je ful dobr (A4 73)*) in eden vidi napredek v pisanju dnevnika (*Pol pa kdaj prebereš za nazaj in vidiš kje si in kok si naredu (A4 75)*). Uporabnici zelo pomaga rutina pisanja dnevnika (*To pišem vsak dan, imam rutino že od prej (A2 63)*), da si organizira dan (*Mi ful pomaga, že to, da si dan organiziram (A2 64)*).

Več jih je povedalo, da so se sčasoma navadili na program (*Tuki sem se pa res navadil vsega (B3 24)*) in na strog urnik (*Čeprav zdele sem se že bolj navadila na ta urnik (A2 57)*).
Uporabniku so všeč večerne družabne aktivnosti (*To mi je kul (A3 24*)) in gledanje filmov (*Drgač je ful dobr, ko gledamo film (A5 46)*).

Pomanjkljivosti
Uporabnica je povedala, da ne more delati nič po svoje, da so v programu zelo strogi kriteriji (*Tukaj se mi zdi, da ne morem nič po svoje, kar mi gre na živce, res so strogi kriteriji (A2 5)*), a je bila po nekaj času v programu presenečena, saj se ji zdi, da jih drugi uporabniki ne dosegajo (*Ko sem prišla sem bila malo presenečena, ker se mi je zdelo, da ne dosegajo vsi takih kriterijev (A2 6)*). Izpostavila je tudi, da se ji zdi, da ni veliko naredila zase (*Sicer se meni zdi, da nisem velik naredila (A2 48)*) in, skupaj z uporabnikom iz TS Sostro deli mnenje, da ima premalo časa zase (*Pa rad bi šel kdaj sam kam (B3 40)*). Na začetku programa je ves čas morala hiteti (*Na začetku sem skos hitela, skos na uro gledala (A2 58)*) in

na koncu dneva je težko funkcionirala (*Sam zvečer jaz zelo težko funkcioniram, sem utrujena (A2 56)*), da bi pisala dnevnik (*Malo več časa bi rabila samo za pisanje dnevnika, da bi več vložila v to (A2 62)*).

Uporabniku je bilo na začetku ob vstopu v program neprijetno (*Na začetku mi je bilo mal neprijetno (A3 3)*), saj tudi ni poznal nobenega drugega uporabnika (*Pa itak nisem nobenga poznal, k sm iz Koroške (A3 5)*).
Dva sta izpostavila, da se jima je bilo težko navaditi biti brez telefona (*Najtežji se mi je blo navadit to, da sem brez telefona (A3 13)*) in da jima je bilo na začetku v programu težko (*Prvi teden je bilo mal težko (A5 7)*). Zdi se jima, da premalo časa preživijo na prostem in na igrišču (*Tko kar mi manjka je svež zrak vzunaj, med tednom ful redko da gremo (A3 59)*) in da primanjkuje športnih aktivnosti (*Izboljšal bi edin to, da bi se mogl mal več s športom ukvarjat, to bi blo v redu (A4 81)*).

Eden izmed uporabnikov je povedal, da se težko zbuja ob tako zgodnji uri (*Zjutri se težko zbudim (A5 12)*) in da so mu nekateri sprehodi zahtevni (*No al pa tudi ne, odvisno kam gremo, tko če je ful gor v hrib (A5 17)*).
Več stanovalcev je izpostavilo, da pogrešajo družino (*Edin kar mi trenutno manjka je družina, moja hčerka (A4 84)*) in svojega psa (*Pa še tko da sem zdej s psom, k smo ga dobil na novo (B1 63)*).
Uporabnika iz TS Sostro sta povedala, da so jima skupine prezgodnje (*K so zjutri takoj po zajtrku (B3 35)*), da so predolge (*Pa predolge so ne vem tudi po dve uri (B3 37)*) in da jim težko sledijo, saj so zaspani (*In pol vsi skor spimo (B3 34)*).
Kar se tiče hrane in obrokov, so uporabniku v TC Višnja Gora premajhni obroki (*Mogoče edin mal premale porcije (A5 62)*), uporabnikoma iz TS Sostro pa primanjkuje sladic (*Tuki pogrešam sladice (B2 30)*).

ZAPOSLENI V ODNOSU DO UPORABNIKA

Zanimalo me je tudi, kako uporabniki vidijo zaposlene, s katerimi so v stiku ves čas.
Eden izmed uporabnikov je izpostavil svojo izkušnjo, da mu veliko pomeni to, da je z njim nekdo, ki je dal čez pot zasvojenosti in zdravljenja (*Dosti mi pomeni, da je nekdo od zaposlenih dal to pot skozi, pač odvisnost (A1 7)*). Zdi se mu, da zaposlena bolj razume uporabnike (*Ampak pač razume dosti bližje pač to (A1 8)*).

Pogovarjali smo se o pristopih zaposlenih, uporabnik je povedal, da tukaj vladajo profesionalni odnosi (*Opazil sem, da je tukaj kar profesionalno (A1 38)*) in prav tako humani (*In humano hkrati (A1 3)*). Povedal je, da se v programu ne počuti manjvrednega (*Jaz tukaj ne dobim nobenega občutka manjvrednosti (A1 40)*), ampak čuti vpliv topline (*Zdi se mi, da ful ta toplina (A1 44)*) in srčnosti (*Srčnost ful vpliva name (A1 45)*).
Ena izmed uporabnic pa je povedala, da se ji zdijo odnosi premalo profesionalni (*Kdaj sem dobila občutek, da je premal profesionalno (A2 30)*) in preveč osebni (*Preveč iz sebe gledano (A2 31)*).
Uporabnik je izpostavil, da so mu zaposleni zelo pomagali, ko jih je potreboval (*Ful so mi pomagal zaposleni, da sem si uredil stvari (A4 50)*).
Večina uporabnikov je izpostavila, da imajo možnost individualnega pogovora z zaposlenimi (*Imaš tudi zmeraj na razpolago kakšnega strokovnega delavca, da se lahko posvetuješ (A2 26)*) in tudi možnost pogovora s tistim, ki uporabniku bolj odgovarja (*Tko bi rekla, nevem, tok je zaposlenih, da se lahko vedno obrneš na kergakol, tudi če ti kej drug bolj odgovarja (A2 29)*). Dva uporabnika sta povedala, da gre vseeno redko na pogovor z zaposlenim (*Jaz grem ful malkrat drugač tko na pogovor (A3 62)*), saj pravi, da je glede čustvovanja zelo zaprt in da težko kaj pove na pogovoru (*Sem ful zaprt glede tega, tko glede čustev. Ne gre nikakor vn iz mene (A3 63)*).

Zaposleni sodelujejo s stanovalci na različne načine, razložijo pravila (*En od zaposlenih, Dalibor mi je drugi dan, k sem bil tukaj, razložil pravila (A4 34)*), z njimi grejo na sprehod (*Z zaposlenimi pač gremo na sprehode (A4 37)*), izvajajo različne dejavnosti (*Čistimo okolico, hišo (A4 38)*). Uporabnik je povedal, da so zaposleni veliko z njimi (*Večinoma so z nami (A4 39)*) in da so vsi pripravljeni za pogovor (*Kadarkoli rabš nekoga za pogovor, nima veze a je tvoj terapevt al kdo drug, vsi so pripravljeni (A4 41)*).
Eden izmed uporabnikov je mnenja, da zaposleni veliko prispevajo k njegovemu napredku (*Ja zdi se mi, da zaposleni ful prispevajo k mojemu napredku (A2 32)*). Misli, da je lahko vse to tudi izziv za zaposlene (*Jaz mislim, da kle zna biti velikokrat izziv za zaposlene (A2 28)*) in da morajo biti zaposleni potrpežljivi zaradi različnih karakterjev uporabnikov (*Od tega da moraš biti potrpežljiv, imaš različne karakterje, ki so kakršni pač so in moraš s tem funkcionirati (A2 33)*).
Drugi je povedal, da so mu zaposleni dali dobre nasvete (*Ti znajo razložit tko da je prov (A4 52)*) in da so si terapevti med sabo različni (*Terapevti so pa itak različni (A4 42)*).

Več uporabnikov je izpostavilo, da vladajo med zaposlenimi in stanovalci dobri odnosi (*Zdej zastopim se z vsemi zaposlenimi (A3 26)*) in imajo o njih dobro mnenje (*Pa tud z zaposlenimi, vsi so kul (B1 52)*).

5. Razprava

1. Kako uporabniki vidijo delovanje Zavoda Pelikan?

Oba programa, kjer sem izvajala intervjuje, spadata pod visokopražne programe. Visokopražni programi so v abstinenco usmerjeni programi (Kastelic in Kostanpfel, 2010), kar sem izvedela tudi od intervjuvancev. Eden od sogovorcev je povedal, da moraš ob vstopu v program biti abstiniran. Socialno delo, ki se izvaja v teh dveh programih, ne spada pod socialno delo, ki sprejema uživanje drog.

V terapevtskem centru Višnja Gora želijo uporabnikom omogočiti oblikovanje pozitivne samopodobe, spremembo načina življenja, spoznavanje pravil in načina življenja, ki delujejo v programu (Terapevtski center, b.d.). Več uporabnikov je povedalo, da v programu vladata red in disciplina in da se tega držijo. Obravnava v TC Višnja Gora naj bi trajala od šest do dvanajst tednov (Terapevtski center, b.d.), uporabnica pravi, da naj bi bili »notri« približno tri mesece, potem pa naj bi nadaljevali zdravljenje v TS Sostro ali v različnih komunah.

TC Višnja Gora velja za pripravljalni center, kjer uporabniki sprejmejo odločitev za vstop v nadaljevalne abstinenčne programe (Terapevtski center, b.d.). Uporabniki so v intervjujih, ki sem jih izvedla, opisovali program TC Višnja Gora kot pripravo za nadaljnje zdravljenje, nadaljevanje in nadgradnja zdravljenja pa potekata v TS Sostro.

V TC Višnja Gora jim želijo omogočiti možnost terapevtskih pogovorov s strokovnjaki in različna izobraževanja (Terapevtski center, b.d.). Večina sogovornikov je povedala, da imajo možnost individualnih pogovorov z zaposlenimi, nekateri se jih poslužujejo bolj kot ostali.

Motiv pobega je pogosto izhodišče za zlorabo alkohola in sredstev za pomirjanje, saj poskušajo z učinki drog odmisliti vsakdanje težave in skrbi. Pobeg iz resničnosti v svet omame se pogosto pojavi takrat, ko občutek preobremenjenosti vpliva na vedenje (Täschner, 2002). Zato se mi zdi pomembno, da so v programu na urniku aktivnosti, dejavnosti in skupine, kjer se lahko uporabniki izpovejo. Dvema intervjuvancama se zdijo te skupine zelo koristne, saj se večkrat razpletejo zanimivi pogovori. Enemu izmed uporabnikov se zdi izjemno pomembno, da si oseba prizna, da ima težave z zasvojenostjo in da sploh ve, kaj je zasvojenost.

Maté (2008) v svoji knjigi opisuje tesno povezavo med ADHD in zasvojenostjo. Pravi, da je poglaviten dejavnik za razvoj ADHD kakršenkoli stres v otroštvu in da imajo ljudje z ADHD povečano tveganje za zasvojenost. Eden izmed intervjuvancev mi je zaupal, da je bil v otroštvu žrtev zlorabe in da so mu diagnosticiriali ADHD. Pravi, da se je z zdravljenjem z zdravilom Ritalin začela njegova zasvojenost. Ko je kasneje prvič probal kokain, mu je bil občutek domač in se je z njim hitro zasvojil. Sam mi je povedal, da večina zasvojenosti izhaja iz ADHD in da si želi osveščati ljudi o povezanosti med zasvojenostjo in ADHD.

Eden izmed ostalih intervjuvancev mi je na kratko povedal, da ga je psihoza usmerila stran od začrtane poti, šole, treningov. Med pomembnejše razloge za uporabo drog Täschner (2002) uvršča težave v duševnem zdravju.

Uporabnik, ki je bil v preteklosti na substitucijskem zdravljenju z metadonom, pravi, da na ta način ljudje sami sebe zavajajo in da se mu to ne zdi koristno. Pri substitucijskem zdravljenju gre za zamenjavo prepovedane droge s predpisanim zdravilom (Kastelic in Kostanpfel, 2010). Metadon sam po sebi ne omogoča socialne vključenosti in abstinence (Stefanoski, 1996).

2. Kakšni so pristopi zaposlenih?

Uporabniki so povedali, da v programih vladajo profesionalni, humani odnosi, da čutijo toplino in srčnost, da z njimi izvajajo različne dejavnosti. Ena izmed uporabnic je izpostavila, da so na trenutke odnosi preveč osebni. Ramovš (1988) pravi, da mora imeti socialni delavec, ki dela z ljudmi, ki imajo težave z zasvojenostjo, določene osebnostne lastnosti. Mora biti sproščen, pristen, odprt za razumevanje ljudi in predvsem mora imeti rad svoje delo. Uporabniki so na splošno o zaposlenih govorili pozitivno, da se veliko družijo in sodelujejo z njimi. Samo ena je povedala, da so kdaj odnosi med zaposlenimi preosebni. Zdi se mi, da do česa takega v taki instituciji lahko pride hitro. Uporabnici se zdi, da je lahko delo v takem okolju za zaposlene velikokrat izziv, saj morajo biti potrpežljivi.

V raziskavi, ki so jo izvedli Flaker idr. (1999), so uporabniki metadonskih programov povedali, da dostikrat pogrešajo pogovore, nasvete glede zaposlitve, osebnih problemov, povezanih z družino, osebne stiske. Eden izmed mojih sogovornikov je povedal, da so mu zaposleni dali dobre nasvete glede osebnih problemov, da so vsi vedno pripravljeni za pogovor in da so mu zelo pomagali, ko jih je potreboval. Mnenja je, da so zaposleni veliko prispevali k njegovemu napredku.

Eden izmed intervjuvancev, ki je imel izkušnjo bivanja v obeh raziskovanih programih, je povedal, da so v TS Sostro zaposleni bolj sproščeni, kot so v TC Višnja Gora.
Zaposleni uporabnike v obeh programih kaznujejo z odvzemom cigaret.
Uporabnik je povedal, da je veliko pomenilo, da je imela ena izmed zaposlenih izkušnjo zasvojenosti, saj ima občutek, da ga res razume.

3. Kako uporabniki doživljajo program, v katerega so vključeni v okviru Zavoda Pelikan (terapevtski center Višnja Gora in terapevtska skupnost Sostro)?

Večina intervjuvancev je z programi zadovoljna, zdi se jim, da program deluje dobro in da jim koristi, da se počutijo varno in umirjeno. Povedali so, da imajo možnost osebne rasti in da jim zaposleni pri tem pomagajo.
Več jih je izpostavilo, da so se med stanovalci povezali in da si med seboj pomagajo, kar se mi zdi pomembno. Da lahko sploh sodelujejo v programu, se morajo v hiši počutiti domače in varno.
Izpostavili so, da jim manjka čas zase, da se umaknejo in sprostijo na samem. Manjka jim tudi športnih aktivnosti oziroma preživljanje časa na prostem. Več stanovalcev je izpostavilo, da pogrešajo družinske člane. Povedali so tudi, da jim v TS Sostro ni najbolj všeč jedilnik in da ne izbirajo sami, kaj bo na jedilniku.
Strokovnjak mora zagotoviti pogoje, da se v raziskovanju želenih izidov in pri odločitvah o konkretnih korakih slišijo vsi glasovi (Čačinovič Vogrinčič, 2014). Zato se mi zdi pomembno, da vse prednosti in pomanjkljivosti, ki so jih izpostavili uporabniki, zaposleni v programih preberejo in o njih razmislijo.

6. Sklepi

- Uporabnikom se zdita red in disciplina, ki vladata v programu, koristna.
- Uporabniki potrebujejo čas, da se navadijo na strog urnik.
- Uporabnik vidi povezavo med svojo diagnozo ADHD in zasvojenostjo.
- Uporabniki bi si želeli več samostojnega odločanja.
- Uporabniki se v programu dobro počutijo.
- V programu vladajo topli in sproščeni odnosi.
- Uporabniku veliko pomeni, da ima ena od zaposlenih izkušnjo zasvojenosti.
- Uporabnik meni, da so v TS Sostro zaposleni bolj sproščeni, kot v TC Višnja Gora.

- Uporabnik meni, da so bile v TC Višnja Gora skupine lažje in krajše, kot v TS Sostro.
- Uporabnik meni, da so v TC Višnja Gora strožje kazni, kot v TS Sostro.
- Uporabniki pozitivno doživljajo vsakodnevni sprehod.
- Uporabnikom manjkata čas zase in čas na prostem.
- Uporabniki pogrešajo družino.
- Uporabniki pogrešajo svoj telefon in gledanje televizije.
- Med sabo si uporabniki pomagajo in razvili so dobre odnose.

Ključne ugotovitve moje raziskave kažejo, da uporabniki nimajo konkretnih pripomb na bivanje v programu. Sprejeli so sistem, ki vlada v Zavodu Pelikan, in se nanj hitro navadili. V programu se počutijo sproščeno in na splošno notri vladajo dobri odnosi, tako med uporabniki kot med zaposlenimi. Izpostavili so le manjše število pomanjkljivosti oziroma dejavnosti, ki bi jih bili veseli.

7. Predlogi

Glede na moje ugotovitve raziskave menim, da so uporabniki prepričani v to, da program deluje in da se morajo držati sistema, ki vlada v programu, da bo tudi njim pomagal in koristil. Menim, da bi se dalo kaj spremeniti glede dodatnega vključevanja uporabnikov v urnik, jedilnik, odločanje. Lahko bi se načrtoval skupni jedilnik z uporabniki, da bi tudi oni sodelovali v odločanju in da bi jim bila hrana bolj všeč. Na tak način bi se počutili bolj vključene v sistem. Uporabnike je potrebno spodbuditi, da povejo svoje mnenje in predloge, saj so oni strokovnjaki z izkušnjo in bi lahko predlagali dodatne dejavnosti, ki bi jim pomagale na poti zdravljenja.

Za nadaljnje raziskovanje podobne tematike predlagam raziskovanje mnenj ljudi s težavami z zasvojenostjo, ki so imeli izkušnjo več različnih programov zdravljenja, saj imajo širši pogled na to, kaj vse obstaja in kaj jim najbolj koristi.
Predlagam tudi raziskovanje mnenj zaposlenih, ki imajo izkušnjo zasvojenosti in ki so zaposleni v programu za zdravljenje zasvojenosti, kakšni so njihovi predlogi in pripombe.

8. Uporabljena literatura

1. *Alkohol*. (2018). Pridobljeno 6. 12. 2022 s https://www.drogart.org/droge/5594/alkohol.html
2. Auer, V. (2001). *Droge in odvisnost*. Ormož: samozal., Ibidem.
3. Barber, James G. (1997). *Socialno delo na področju zasvojenosti.* Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
4. Carnes, P. (2006). *Ne recite temu ljubezen: pot iz seksualne zasvojenost*. Zagorje ob Savi: Studio Moderna Storitve.
5. *Definition of addiction.* (2019). Pridobljeno 6. 12. 2022 s https://www.asam.org/docs/default-source/quality-science/asam's-2019-definition-of-addiction-(1).pdf?sfvrsn=b8b64fc2_2
6. Flaker, V. (2002a). *Živeti s heroinom I. Družbena konstrukcija uživalca v Sloveniji*. Ljubljana: Založba /*cf.
7. Flaker, V. (2002b). *Živeti s heroinom II. K zmanjševanju škode*. Ljubljana: Založba /*cf.
8. Flaker, V., Grebenc, V., Rode, N., Belin, J., Fajon, D., Grošičar, A., Feher, I., Šantelj, M., Kastelic, A., Zupančič, D., & Merdanović, Z. (1999). *Podobe uživanja heroina v Sloveniji z vidika zmanjševanja škode.* Socialno delo, 38(4/6).
9. Kastelic, A., Mikulan, M. (2004). *Mladostnik in droga*. Ljubljana: Prohealth.
10. Kastelic, A., Kostnapfel, T. (2010). *Substitucijski programi zdravljenja odvisnosti od opioidov v Sloveniji.* 79: 575–58. Zdravniški vestnik.
11. Kocmur, D. (2013). *Zmanjševanje škode, kot nova paradigma v politiki do drog*. Pridobljeno 15. 12. 2022 s https://www.drogart.org/knjiznica/1713/zmanjsevanje-skode-kot-nova.html
12. Kooyman, M. (1993). *The Therapeutic Community for Addicts.* Taylor&Francis.
13. Kvaternik Jenko, I. (2006). *Politika drog: pogledi uporabnikov in uporabnic.* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
14. Maté, G. (2008). *V svetu lačnih duhov, bližnja srečanja z zasvojenostjo.* Založba Primus.
15. Mesec, B., Rape, T. (ur.), & Rihter, L. (ur.). (b.d.). *Načrtovanje raziskave (Študijsko gradivo za interno uporabo)*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

16. Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
17. O zavodu. (b.d.). Pridobljeno 1. 2. 2023 s https://pelikan.karitas.si/o-nas.html
18. Ramovš, J. (1988). *Socialni delavec in alkoholizem: metolodogija za delo strokovnih in vodstvenih služb na področju alkoholizma v delovni organizaciji.* Ljubljana: Delavska enotnost .
19. Ramovš, J., Ramovš, K. (2010). *Preprečevanje omamljanja in zasvojenostim: Priročnik za svetovalne delavce-organizatorje preventivne programa na osnovi šoli.* Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
20. Reintegracija in nastanitve. Skupnost Srečanje. (b.d.). Pridobljeno 30. 1. 2023 s http://skupnost-srecanje.si/2020/08/21/reintegracija-in-nastanitve/#_ftn1
21. Rozman, S. (2013). *Umirjenost*. Ljubljana: Modrijan.
22. Sinha, R. (2008). *Chronic Stress, Drug Use, and Vulnerability to Addiction*. Annals of the New York Academy of Sciences, 1141, 105–130.
23. Skupnost Srečanje. (b.d.). Pridobljeno 2. 2. 2023 s http://skupnost-srecanje.si/predstavitev/
24. SSKJ. (b.d.). Pridobljeno 5. 12. 2022 s https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=zasvojenost
25. Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji 2021. (2021) Pridobljeno 20. 1. 2023 s https://nijz.si/wp-content/uploads/2022/02/stanje_na_podrocju_prepovedanih_drog_2021-5.pdf
26. Stefanoski, P. (1996). Socialno delo, ki akceptira uživanje drog. Socialno delo, 35 (4)
27. Täschner, K. (2002). *Trde droge - mehke droge?.* Ptuj: In obs medicus.
28. Terapevtski center (Višnja Gora). (b.d.). Pridobljeno 2. 2. 2023 s https://pelikan.karitas.si/terapevtski-center-viscaronnja-gora.html
29. TS Sostro. (b.d.). Pridobljeno 6. 2. 2023 s https://pelikan.karitas.si/ts-sostro.html
30. Tominec, N. (2015). *Sem zasvojen, nisem nor: dvojna diagnoza: zasvojenost in duševna stiska*. Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba.
31. Topić, P. (2015). *Zasvojenost s seksualnostjo v digitalni dobi.* Maribor: Pivec.
32. TS Ljubljana – Sostro. (b.d.). Pridobljeno 1. 2. 2023 s https://pelikan.karitas.si/ts-sostro.html

9. Priloge

9.1 Priloga A: Smernice za intervju

1. Kako deluje Zavod Pelikan

– Kako je potekal sprejem v Zavod Pelikan?

– Kako izgleda vaš vsakdan?

– Pravila, dolžnosti, ki se jih morate držati.

2. Pristopi zaposlenih

– Opišite dejavnosti, ki jih izvajate skupaj z zaposlenimi.

– Kakšni odnosi vladajo znotraj skupnosti?

– Kaj menite, koliko prispeva osebje Zavoda Pelikan k vašemu napredku?

3. Program

– Kakšne so prednosti programa za vas?

– Kakšne so pomanjkljivosti programa za vas?

9.2 Priloga B: Odprto kodiranje

OZNAKA	ODGOVOR	POJEM	PODKATEGORIJA	KATEGORIJA	TEMA
A1 1	Imel sem vse skupaj v tej nesreči srečo, ker jaz Mojco poznam že od prej, v Projektu Človek sem bil 15 mesecev.	Poznanstvo zaposlenega iz prejšnega programa	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 2	To je terapevtska skupnost, podobno kot Sostro,	Opis prejšnega programa	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa

	terapevtska obravnava in je kar na hard. Mojca pozna ta program in ve, da sem šel čez vse te stvari skozi. Od strukture do terapevtskega dela				
A1 3	Jaz sem se počutil dobro	Dobro počutje na razgovoru		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 4	Prvi razgovor je bil v bistvu moj sprejem. Mojca je pač preskočila ta del, ker me je verjetno že ona predstavila	Preskok prvega razgovora	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A1 5	Imel sem kar srečo, jaz sem iskal po Italiji, Španiji, klicaril okoli vsepovsod in sem dobil takšen feedback, da se gre bolj za denar, ne pa za pomoč.	Iskanje primernega programa		Sprejem v program	Delovanje programa
A1 6	Ne tukaj, ampak drugje. Tu mi je najbolj nekako humano.	Humani odnosi		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 7	Dosti mi pomeni, da je nekdo od zaposlenih dal to pot skozi, pač odvisnost.	Dojemanje uporabnika na osebno izkušnjo zasvojenosti zaposlenega		Osebne izkušnje zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 8	Pač razume dosti bližje pač to	Bolje razumevanje odvisnosti zaposlenega		Osebne izkušnje zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 9	To je bolj na bazi, nekako nek umirjen program,	Umirjen program		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

	da imaš nek miren,				strani uporabnika
A1 10	varen prostor,	Varen prostor		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 11	da lahko resnično pogledaš v sebe	Možnost, da se zazreš vase		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 12	Jaz sem dosti tem, vsebin, odprl že tam, v terapevtski skupnosti	Možnost različnih vsebin v prejšnem programu	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 13	Tukaj si zjutraj sami pripravimo zajtrk, tisti ki je zadolžen za to	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 14	po zajtrku imamo pavzo za čik ali kaj	Čas pavze	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 15	in potem moramo vsi iti na sprehod	Obvezen sprehod	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 16	Kar se mi zdi ful pomembno, da sploh zaštartaš dan	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 17	Jaz mam ful problem s spanjem recimo. Potem se zbujam utrujen	Težave s spanjem	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 18	in mi ful pomeni ta sprehod, da me malo zbudi	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 19	Potem po sprehodu imamo vsi skupaj skupino	Skupna skupina	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 20	Tam recimo tega ni, popoldne so aktivnosti, tako da maš že zjutraj takoj jutranje srečanje pa soočanje med sabo	Aktivnosti v prejšnem programu	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa

A1 21	Tukaj mi je ta jutranji sprehod super	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 22	Tu je dosti bolj mirno,	Bolj umirjen program kot prejšni		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 23	tudi kar se tiče dela, je lepo razporejeno tako čez cel dan, da lahko istočasno delaš in pač misliš	Razporejeno delo	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 24	Jaz zjutraj pogledam dnevne prostore	Čiščenje dnevnega prostora	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 25	in stopnišče	Čiščenje stopnišča	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 26	Zadolžitve se spreminjajo na določeno obdobje	Menjava zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 27	Dobili smo dva nova člana in se bo spet malo spremenilo, da se tudi njih vključi.	Vključevanje novih članov	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 28	Tukaj imamo skupino popoldan, ki se ponavadi začne z novicami. Imamo šport, vreme, te stvari nasploh	Opis skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 29	Jaz sem zdaj zadolžen za vtise, vsak dan napišem keri so plusi in minusi dneva za včeraj. Nasploh kaj se je meni zdelo nek vtis	Dnevni vtisi	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 30	To se mi zdi lepa stvar, ker s tem deliš v skupnost nekaj svojega,	Dojemanje dnevnih vtisov	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

	svoje vidike, svoje mnenje				
A1 31	En je zadolžen za misel, izbere si eno misel.	Zadolženost za misel	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 32	Imamo ene knjigice raznorazne in najdeš eno misel in jo povežeš nase. Kako jo doživljaš.	Izbira misli skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 33	Potem se razplete en pogovor, debata	Razplet pogovora iz misli	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A1 34	Ko sem prišel iz terapevtske skupnosti sem videl ta način komunikacije, izražanja in nasploh da poveš kako se ti počutiš, da tega ljudje ne izražajo	Dojemanje izražanja ljudi izven terapevtskih skupin	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 35	Ko sem prišel ven sem drugače razmišljal.	Drugačno razmišljanje izven programov	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 36	Ful je razlika pri meni, ki imam še ADHD zraven kot diagnozo in border line.	Diagnoza uporabnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 37	Prihaja ta impulzivnost in jaz sem se moral ful naučiti sproti skomunicirat, če ne se mi je nabiralo in sem butnu ven	Impulzivnost uporabnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 38	Opazil sem, da je tukaj kar profesionalno	Profesionalni odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika

A1 39	in humano hkrati.	Humani odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 40	Jaz tukaj ne dobim nobenega občutka manjvrednosti.	Enakovredni odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 41	Tukaj vidim ful ene človečnosti.	Humani odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 42	Jaz se celo življenje borim, da sem to kar sem.	Uporabnikov boj	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 43	Ne maram se spreminjati zaradi koga drugega	Sprememba samega sebe	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 44	Zdi se mi, da ful ta toplina	Vpliv topline		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 45	srčnost ful vpliva name.	Vpliv srčnosti		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A1 46	Tukaj je red, je disciplina, kot mora biti.	Disciplina		Opis programa	Delovanje programa
A1 47	To mi vse zelo koristi, ker je to dosti bolj človeško zame	Koristen vpliv		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 48	Bil sem zelo jezen na sistem, na ves svet, na vse druge,	Občutki jeze	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 49	nisem se pa zavedal, da to izvira iz mojega otroštva, raznorazni občutki, manjvrednosti, nemoči	Negativni občutki iz otroštva	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 50	Jaz sem že pri petih letih prvič šel k psihologinji,	Prvi stik s psihologinjo	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 51	takrat so me vrgli iz vrtca, ker sem bil preveč živ,	Odpust iz vrtca	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa

A1 52	drugi so šli na počitek, jaz nisem mogel biti dovolj skoncentriran.	Nezmožnost počitka	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 53	To je ta pozornostna motnja	Diagnoza uporabnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 54	sem med počitkom skakal naokoli	Nemirnost uporabnika med počitkom	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 55	posledično sem bil drugačen od drugih otrok, ostali otroci se potem niso hoteli igrati z mano	Občutek drugačnosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 56	Pri štirih letih se mi je zgodila ena stvar, ki je zaznamovala moje življenje	Krivica v otroštvu	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 57	in še zdaj nisem sprejel te krivice.	Nesprejemanje krivice	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 58	Moja mama in moj oče sta šla narazen	Ločitev staršev	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 59	in mama je potem mela enega novega partnerja	Novi partner v družini	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 60	Jaz sem bil sam doma z njim in sestro In jaz temu rečem teror	Otroka sama z novim partnerjem	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 61	Njen novi partner je nad mano izvajal teror	Izvajanje terorja	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 62	Ni bilo samo nasilje	Nasilje	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 63	jaz nisem smel jokat	Nedovoljen jok	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 64	Nisem mami nič povedal kaj se je dogajalo,	Nezaupanje mati	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 65	ker pred njo in pred mojo sestro je bil hvala bogu prijazen	Prijaznost do sestre in mati	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa

A1 66	Potem sem dobival zdravilo, tablete za ADHD	Zdravljenje diagnoze	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 67	Tu se je potem začela moja drugačnost	Začetek drugačnosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 68	in s tem zdravilom Ritalin se je začela moja odvisnost	Začetek odvisnosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 69	Potem sem imel probleme s kokainom, mojo primarno drogo	Osnovna droga	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 70	Ko sem jaz pri 19 letih prvič probal kokain so valda moji možgani že na isti recept ponovno delovali.	Občutek znanosti	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 71	Me je umirilo, moji možgani so začeli delovati počasi	Vpliv kokaina na možgane	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 72	Noben ni sprejel to krivico in noben se mi ni opravičil,	Nesprejemanje drugih ljudi njegove krivice	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 73	za neke določene izbire tudi moja mama ne. Ni me nikoli pogledala v obraz in mi rekla recimo lej oprosti, ker sem ti ritalin recimo dala	Nesoočenje z mamo	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 74	Mene je bilo sram, kot otrok sem ful trpel.	Občutek sramu	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 75	Na skrivaj so mi dajali ritalin starši, ker učitelji niso hoteli sprejeti te odgovornosti.	Zdravljenje diagnoze na skrivaj	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 76	In skos sem si postavljal vprašanje zakaj sem jaz drugačen.	Spraševanje o drugačnosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa

A1 77	Nisem najdel odgovora.	Odprto vprašanje	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 78	Zdaj si pišem svoj osebni dnevnik	Pisanje osebnega dnevnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 79	in to počutje, ki ga dnevno pišemo za terapevte	Pisanje počutja vsak dan	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A1 80	Tukaj je bolj mesto za to, da dobimo mi svoj varni prostor, da pridem v stik s samim sabo	Varen prostor	Varnost	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A1 81	Ful pišem o odvisnosti in ADHD	Pisanje o odvisnosti	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 82	Enkrat bi si želel tudi sprejeti to odgovornost, da pomagam in osveščam ljudi o tem, kako je	Želja po pomoči in osvečanju ljudi	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 83	Jaz sem prišel k pedagoginji v šoli in noben mene ni nikoli vprašal zakaj je prišlo do tega, nevem do ene scene.	Brez konkretnih vprašanj	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 84	Noben se ni zares pogovarjal z mano	Ni imel možnosti pogovora	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 85	Jaz sem impulzivno naredil neko glupost	Impulzivnost uporabnika	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 86	in je bilo vedno ja lej tega nesmeš, to ni v redu.	Odgovor odraslih	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A1 87	Večina odvisnikov, še posebej kokain, stimulansi izhaja iz ADHD-ja.	Izvor zasvojenosti	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 88	ADHD je itak pač napaka mislim, na	Opis diagnoze	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa

	drugačen način se razvijajo možgani.				
A1 89	In je ogromno nekih motenj, travmatičnih izkušenj, ki izoblikujejo neke obrambne mehanizme, kot jih ti sam znaš	Opis osebne diagnoze	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 90	Recimo jaz ful težko pridem v stik z žalostjo,	Žalost	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 91	ker mi je bilo to vcepljeno že globoko v sebi	Nenaučena žalost	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 92	V stik z žalostjo sem prišel, ko sem bil na bonding terapiji v terapevtski skupnosti.	Izkušnja bonding terapije	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 93	To je vodena terapija, imaš nek varen prostor in tako sem preko vodenja, preko jeze, prišel do žalosti.	Opis bonding terapije	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 94	Počutil sem se prerojenega.	Občutek prerojenosti po terapiji	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A1 95	V terapevtski skupnosti smo imeli vedno, ko je nekaj novih članov, seminarje.	Izvajanje seminarjev v prejšnem programu	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 96	Kjer smo spoznali, kaj sploh je odvisnost, kaj so travme, kaj lahko pustijo v tebi travme.	Vsebina seminarjev	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A1 97	Te stvari nevem a so tukaj tudi, a se mi zdi ful pomembno za nas	Pomembnost seminarjev		Uporabniki	Delovanje programa

A1 98	Prvi korak je, da si priznaš, da imaš probleme z odvisnostjo,	Prvi korak na poti zdravljenja		Uporabniki	Delovanje programa
A1 99	drugi pa da spoznaš sploh kaj je odvisnost.	Drugi korak na poti zdravljenja		Uporabniki	Delovanje programa
A1 100	Če ne bi bil jaz prej v terapevtski skupnosti, ne bi imel pojma o teh stvareh.	Pomembnost znanja na področju zdravljenja		Uporabniki	Delovanje programa
A1 101	Program je prilagojen na ta način, da spoznavaš ne tako globoko stvari,	Program ni zelo poglobljen		Opis programa	Delovanje programa
A1 102	ker zna biti to tudi nevarno na način, da odnehaš.	Odvrnitev od zdravljenja		Opis programa	Delovanje programa
A2 1	Ja prvo sem prišla sem na razgovor	Prvi razgovor	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A2 2	Že prej sem bila na odvajanju na psihiatriji na Begunjah na alkohološkem oddelku	Preteklo zdravljenje na psihiatriji	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A2 3	Pa sem mogla že prej, ko sem se odločila, da pridem sem, sem od takrat klicala vsak teden, da sem pokazala motiviranost.	Motivacija		Sprejem v program	Delovanje programa
A2 4	Rekli so mi tudi, da sem ena bolj motiviranih, potem sem prišla sem na razgovor.	Motivacija		Sprejem v program	Delovanje programa
A2 5	Tukaj se mi zdi, da ne morem nič po svoje, kar mi gre na živce, res so strogi kriteriji	Strogi kriteriji		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

A2 6	Ko sem prišla sem bila malo presenečena, ker se mi je zdelo, da ne dosegajo vsi takih kriterijev	Ne doseganje kriterijev drugih uporabnikov		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 7	Na razgovoru sem pa pričakovala res še bolj strogo	Pričakovanja iz razgovora	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A2 8	Bil je zelo strog nastop, da če nisem zmožna slediti tem uram pa delu	Strog razgovor	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A2 9	Zdej zaposleni pravijo, da se za delom skrivam	Skrivanje za delom	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A2 10	skos bi prostovoljno sama neki delala, pospravljala	Želja po pospravljanju	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A2 11	Jaz moram tukaj postavljati meje pri tem, da skušam vsakemu nekaj pomagati	Postavljanje mej	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A2 12	Drugače sem tukaj zadolžena za perilo vsak dan	Pranje perila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A2 13	in za pomivanje posode	Pomivanje posode	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A2 14	Vse je direkt na uro, točni moramo biti zelo	Disciplina		Opis programa	Delovanje programa
A2 15	Zjutraj je treba takoj pripraviti zajtrk in kavo	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A2 16	Potem pa jutranje pospravljanje	Jutranje pospravljanje	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 17	in vsak dan vedno sprehod	Obvezen sprehod	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 18	Potem je treba pripraviti in skuhati kosilo	Samostojna priprava kosila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A2 19	po kosilu je obvezen počitek in smo v sobah	Obvezen počitek	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

A2 20	Ta počitek men ful odgovarja	Počitek		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 21	Popoldne imamo lahko kakšno skupino,	Skupna skupina	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 22	ob sredah in četrtkih imamo tematsko skupino	Tematske skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 23	Če je splošna tema, se predstavi kakšen hobi ali pa kaj drugega, kar te zanima.	Opis splošne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 24	Če je strokovna tema, predstaviš svojo bolezen ali kaj v tem smislu, odvisnost.	Opis strokovne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A2 25	To se mi zdi ful koristno,	Koristne skupine	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 26	imaš tudi zmeraj na razpolago kakšnega strokovnega delavca, da se lahko posvetuješ.	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 27	Imam tudi lahko vedno individualni razgovor.	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 28	Jaz mislim, da kle zna biti velikokrat izziv za zaposlene	Izziv za zaposlene		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 29	Tko bi rekla, nevem, tok je zaposlenih, da se lahko vedno obrneš na kergakol, tudi če ti kej drug bolj odgovarja.	Možnost pogovora z zaposlenim, ki ti bolj odgovarja		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika

A2 30	Kdaj sem dobila občutek, da je premal profesionalno,	Neprofesionalni odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 31	preveč iz sebe gledano.	Preveč osebni odnosi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 32	Ja zdi se mi, da zaposleni ful prispevajo k mojemu napredku	Prispevanje zaposlenih k napredku uporabnika		Prispevek k osebnemu napredku	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 33	Od tega da moraš biti potrpežljiv, imaš različne karakterje, ki so kakršni pač so in moraš s tem funkcionirati	Potrpežljivost zaposlenih		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A2 34	V hiši si in se mi zdi, da je to vse za osebno rast zelo pomembno.	Osebna rast		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 35	Sprehodi mi je najbolj všeč	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 36	To ko mamo misel dneva, mi velikokrat odpre kakšne občutke	Misel dneva prostor za odpiranje občutkov	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 37	Jaz imam občutek, da se lahko na ta način največ izrazim	Izražanje v skupini	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 38	Mislim, da mi bolj ustreza ta skupinska terapija, kot individualna. Da dobim ene smernice.	Primernejša skupinska terapija	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 39	Se mi zdi, da se zelo povežem z ljudmi.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

A2 40	Prej sem mislila, da sem skos individualist	Druženje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 41	Imam občutek, kot da imam prvič v življenju šanso, da povem kar čutim in da sem razumljena	Izražanje v skupini	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 42	Tukaj je neka priprava na kasnej.	Priprava na nadaljnje zdravljenje	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A2 43	Sigurno prepoznavam pri sebi stvari, ki jih prej nisem	Osebna rast		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 44	Sem že prej veliko delala na sebi v Begunjah in tukaj na nek način nadaljujem.	Delo na sebi	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A2 45	Tega ni nikoli konec. Ko se ti nekaj odpre, se ti povsod še odpre	Delo na sebi še naprej	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A2 46	Ampak mislim, da pol v Sostru, da tam je pa nadgradnja	Nadaljne zdravljenje	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A2 47	Nekak naj bi bila tukaj tri mesce tukaj, jaz sem zdej že en en mesec in pol.	Čas zdravljenja v programu	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A2 48	Sicer se meni zdi, da nisem velik naredila,	Premalo dela na sebi		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 49	več sem pričakovala od sebe.	Večja pričakovanja od samega sebe		Uporabniki	Delovanje programa
A2 50	Mislila sem, da se bom lažje odprla. Kot da imam neko blokado	Uporabničina blokada		Uporabniki	Delovanje programa

A2 51	Ja nevem kot te terapevstke skupine, ko kakšno temo odprejo in pol mi tam zlaufa	Koristne skupine	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 52	Ali pa tko k sem zdej dobila nalogo zakaj moram pomagati drugemu. In tako dobim pol eno smernico	Smernice pri nalogi	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 53	Jaz zelo rada pišem in tam tudi se ti tema kar odpre in potem začutiš in vse zlaufa.	Pisanje	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 54	Ja spremenila bi to, da bi imela več časa zase. Da bi se lahko sama zase nekam umaknila na samo.	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 55	Tukaj je zelo malo tega, takrat ko je počitek si lahko sam, zvečer tudi	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 56	Sam zvečer jaz zelo težko funkcioniram, sem utrujena	Težko funkcioniranje zvečer		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 57	Čeprav zdele sem se že bolj navadila na ta urnik,	Navajenost na urnik	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 58	na začetku sem skos hitela, skos na uro gledala.	Hitenje na začetku programa		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 59	Sem nisem prišla, da bi razmišljala o tem kaj mi odgovarja	Primernost pograma		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 60	ampak z vero v ta program, da je	Vera v program		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

	zasnovan tako, da je zame dober.				strani uporabnika
A2 61	Sem pripravljena temu slediti in moram verjeti v to	Pripravljenost slediti programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 62	Malo več časa bi rabila samo za pisanje dnevnika, da bi več vložila v to	Premalo časa za pisanje dnevnikov		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A2 63	To pišem vsak dan imam rutino že od prej.	Rutina pisanja dnevnika	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Delovanje programa
A2 64	Mi ful pomaga, že to, da si dan organiziram.	Rutina pisanja dnevnika	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Delovanje programa
A3 1	Imel sem prvi razgovor z Mojco in Pio,	Prvi razgovor z zaposlenima	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A3 2	drugič, ko sem prišel, sem prišel že s kufrom notri.	Vstop v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A3 3	Na začetku mi je bilo mal neprijetno,	Občutki ob vstopu v program		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 4	sam sej se pol navadiš.	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 5	Pa itak nisem nobenga poznal, k sm iz Koroške.	Nepoznavanje ostalih uporabnikov		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 6	Drgač se pa ful hitro prilagodim,	Hitra prilagojenost	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A3 7	že prej sem bil v dijaškem domu v Postojni	Pretekle izkušnje bivanja v skupnem domu	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A3 8	Pravila so mi potem postopoma predstavili	Postopna predstavitev pravil	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa

A3 9	Prej sem bil pomočnik v kuhinji	Vloga pomočnika v kuhinji	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 10	Zdej po dveh mesecih grem pa v sredo v komuno	Nadaljna pot zdravljenja	Zdravljenje	Uporabniki	Delovanje programa
A3 11	Skos se držiš urnika, da je na uro vse	Disciplina		Opis programa	Delovanje programa
A3 12	Sej se navadiš hitro	Navajenost na urnik	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 13	Najtežji se mi je blo navadit to, da sem brez telefona.	Prepovedani telefoni		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 14	Nimamo sploh telefona tuki notri	Brez telefona	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A3 15	Prah se nabira na njih.	Brez telefona	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A3 16	Edin kar je mamo televizijo parkrat na teden.	Parkrat tedensko gledanje televizije	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 17	Mamo nek spisek filmov in si ga zberemo.	Izbira filma	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 18	Držiš se urnika kle.	Točen urnik	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 19	Kar je napisano, ko pripravljaš kosilo,	Samostojna priprava kosila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 20	Vse to je na urniku, kaj je za jest uno tretje	Jedilnik	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 21	Če gremo na igrišče mi je najbolj všeč.	Igranje nogometa	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 22	Igral sem fuzbal tri leta	Igranje športa v preteklosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
A3 23	V prostem času recimo zvečer morda kartamo, remi.	Večerne družabne aktivnosti	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

A3 24	To mi je kul.	Večerne družabne aktivnosti	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 25	Se mal pogovarjamo.	Pogovori med uporabniki	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 26	Zdej zastopim se z vsemi zaposlenimi,	Dobri odnosi		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A3 27	lahko se na vsakega obrneš in vprašaš.	Možnost pogovora z zaposlenim, ki ti bolj odgovarja		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A3 28	Bolj je da greš lahko sam vprašat, tistega ki je v službi, če rabiš pogovor alpa kej	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A3 29	Jaz raje terapevtu povem pa je to to. Kokr skupine.	Individualni pogovori		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 30	Vsak dan med tednom imamo misel dneva	Zadolženost za misel dneva	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 31	Un, ki je zadolžen za misel, vsak dan napiše misel	Izbira misli skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 32	in mi povemo kako to doživljamo	Razplet pogovora iz misli	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 33	Jaz naprimer počutje pišem za vse.	Pisanje počutja vsak dan	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 34	Vprašam druge kako so se počutili,	Spraševanje uporabnikov po počutju	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 35	osebo vprašam pol zakaj si se tko počutu.	Spraševanje po razlogu	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 36	in preberem na skupini	Branje na skupini	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

A3 37	Ob sredah mamo pa strokovne teme,	Opis strokovne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 38	en dan pa splošne teme.	Opis splošne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 39	Te plakati k so tuki delamo pol na teh temah	Delanje plakatov	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 40	Edini plakat moj k je gor je ta o čustvih	Delanje plakatov	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 41	Pri strokovnih ti zaposleni določijo temo,	Opis strokovne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 42	pri splošnih si pa sam zbereš.	Opis splošne teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 43	Tko tri ure sem rabu, da sem sploh kej napisu za to temo.	Pisanje teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 44	S stanovalci se normalno zastopim z vsemi.	Druženje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 45	Z enim Rokom sva oba iz Koroške,	Poznanstvo z uporabnikom		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 46	zdej bo en mesec kle.	Čas zdravljenja v programu	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A3 47	Jaz pa v sredo grem in pol me ne bo več tuki.	Nadaljne zdravljenje	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A3 48	Se veselim mal spremembe.	Veselje pri spremembi		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 49	Jaz mislim, da sem se kr spremenil ja.	Sprememba uporabnika		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 50	Vsak dan te aktivnosti,	Osebna rast		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 51	pogovori, mi pomagajo pa tko	Koristen vpliv		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

	da vem kak je treba naprej				strani uporabnika
A3 52	Vsak dan mormo pisat dnevnik, svoja počutja pa tko.	Pisanje dnevnika	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 53	Prej nikol nisem pisal dnevnika	Nepisanje dnevnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A3 54	Drugač se knjige nemorm brat, dve strani preberem, pa vržem knjigo v kot	Nezmožnost branja knjig	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A3 55	Sej napišem dnevnik sam pač ene pol strani pa to je to.	Pisanje dnevnika	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A3 56	Ja tko rabu sem en cajt da se navadim.	Nenavajenost na program		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 57	Zdej sm se kr udomačil v tej bajti,	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 58	ni mi več problem nič.	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 59	Tko kar mi manjka je svež zrak vzunaj, med tednom ful redko da gremo,	Premalo časa na prostem		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A3 60	razen tko sprehod zjutri	Obvezen sprehod	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A3 61	Tri leta sem treniral fuzbal, pol sem si pa koleno zjebal. Celo koleno mam še vedno, steznik moram nosit, da sploh fuzbal lahko igram zdej. Lahko mi šklecne zdej.	Igranje športa v preteklosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa

A3 62	Jaz grem ful malkrat drugač tko na pogovor,	Malo individualnega pogovora		Uporabniki	Delovanje programa
A3 63	sem ful zaprt glede tega, tko glede čustev. Ne gre nikakor vn iz mene	Čustvovanje uporabnika		Uporabniki	Delovanje programa
A3 64	Kratek program,	Kratkost programa		Opis programa	Delovanje programa
A3 65	ampak pač men je bilo kul.	Počutje v programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 1	Prišel sem sem dvakrat na razgovor	Število razgovorov	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A4 2	pol so me čez 10 dni poklical, da sem sprejet v zavod	Klic za sprejem v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 3	Izpolnu sem kle papirje za samomor pa nevem še neki.	Izpolnjevanje papirjev pri sprejemu		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 4	Po tem, ko sem jih izpolnil pa sem že ostal tukaj notri.	Vstop v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 5	Prvi razgovor je bil s Pio pa Matejo,	Prvi razgovor z zaposlenima	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A4 6	drugi je bila samo Mateja.	Drugi razgovor z zaposlenimi	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A4 7	Nek spoznani razgovor, mal ti razložijo pravila pa kako je	Prvi razgovor z zaposlenima	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A4 8	Nesmeš met nobenih tablet, substanc, moraš bit čist.	Pogoji za vstop v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 9	En teden prej sem bil še ful v krizi, k sem nehal vse, k sem bil sam doma	Pretekla kriza ob prenehanju uživanja drog	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A4 10	Tko ubistvu Zavod Pelikan mi je	Priporočilo za program		Sprejem v program	Delovanje programa

	priporočil en bivši odvisnik.				
A4 11	Skos k sem mel eno krizo, sva se pogovorila, je prišel na obisk alpakej.	Pogovor s prijateljem ob krizi		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 12	Trajal je pet let, da sem se odloču sploh.	Odločitev za zdravljenje		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 13	Moraš se res sam odločit, da res greš	Odločitev za vstop		Sprejem v program	Delovanje programa
A4 14	Tuki sem zdej en mesec.	Čas zdravljenja v programu	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 15	Najljubša mi je nedelja, nič ne rabiš.	Nedelja		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 16	Muziko poslušaš, pogovarjamo se mi k kle bivamo, najbolj tko sproščeno	Potek nedelje	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 17	Od ponedeljka do petka zjutri vstaneš, zrihtaš kar maš	Jutranje pospravljanje	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 18	pol tisti, ki je zadolžen pripravi zajtrk	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 19	in urejamo prostore	Ureditev prostorov	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 20	Meni ni težko,	Pripravljenost slediti programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 21	Doma sem itak isto navajen na red in urnik pa to, ker sem bil večinoma sam.	Navajenost na urnik doma	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A4 22	Ni mi težko pač nevem pospravit alpa počistit sobo	Pripravljenost slediti programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

A4 23	To si itak zarad sebe rihtaš ne zarad njih.	Urejanje prostorov	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 24	Jaz sem se hitro navadu	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 25	jaz moram vsak dan zjutri pospraviti smeti	Pospravljanje smeti	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 26	ob ponedeljkih in petkih imam še čiščenje centralne peči	Čiščenje centralne peči	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 27	Zadolžen sem da dodelim dolžnosti, da pogledam za njimi	Deljenje dolžnosti	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 28	Ker Tom gre v komuno v sredo,	Odhod stanovalca v komuno	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 29	jaz tud čakam da grem.	Čakanje na odhod	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 30	On je imel prej deljenje dolžnosti pa to	Menjava zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 31	Pol gremo na sprehod, zdej odvisno kam gremo kok traja	Obvezen sprehod	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 32	K greš vsak dan se kr navadiš.	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 33	en teden, dva je trajal da se navadiš.	Navajenost na urnik	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 34	En od zaposlenih, Dalibor mi je drugi dan, k sem bil tukaj, razložil pravila	Razlaga pravil s strani zaposlenega	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 35	Moraš biti motiviran za to.	Motivacija za zdravljenje		Sprejem v program	Delovanje programa

A4 36	Če si kle za silo pa tko to ti bo še bl težko.	Naporno, če si v programu neprostovoljno		Opis programa	Delovanje programa
A4 37	Z zaposlenimi pač gremo na sprehode,	Sprehodi z družbo zaposlenih	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 38	čistimo okolico, hišo	Dejavnosti z zaposlenimi	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 39	Večinoma so z nami,	Pogostost sodelovanja z zaposlenimi	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 40	pa za pogovor,	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 41	kadarkoli rabš nekoga za pogovor, nima veze a je tvoj terapevt al kdo drug, vsi so pripravljeni	Pripravljenost zaposlenih za pogovor	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 42	Terapevti so pa itak različni,	Drugačnost terapevtov		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 43	men je Dalibor z njim se lahko pogovorim o vsem.	Možnost pogovora z zaposlenim, ki ti bolj odgovarja		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 44	Loh se res pogovoriš s komerkoli	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 45	S stanovalci smo se pa ful navezal vsi, ful prijateljski.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 46	Čeprov smo si različni, smo se nekak povezal, ful se razumemo	Druženje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 47	Rok je najmlajši, pa smo se tko ful	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
A4 48	V redu je tko k je mešano.	Mešana skupina		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 49	Ja jaz sem mel še od prej tko tri sodišča,	Sodišča	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
A4 50	ful so mi pomagal zaposleni, da sem si uredil stvari.	Pomoč zaposlenih		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 51	Tud k se pogovarjaš z njimi o teh osebnih stvareh,	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 52	ti znajo razložit tko da je prov.	Dobri nasveti		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 53	Sam verjetno ne bi tako ravnal kokr oni rečejo	Osebno ravnanje drugačno od nasvetov zaposlenega		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A4 54	Zmeri moreš imeti pa v glavi zakaj si tuki,	Razlogi zdravljenja	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 55	Misel dneva je vsak dan. To ma zdej čez Rok, izpostavi eno misel in on pove prvo	Zadolženost za misel	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 56	Lahko ti poveš neki na splošno,	Razplet pogovora iz misli	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 57	lahko pa na sebe povežeš.	Razplet pogovora iz misli	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 58	Če si s skupino povezan, loh tud tko več poveš o sebi.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Delovanje programa
A4 59	Men je ful lažje, da dam vse ven iz sebe.	Počutje po izpovedi na skupini	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
A4 60	Pol mamo teme strokovne pa splošne	Tematske skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 61	Jaz sem mel zadnjič opis svojga kraja.	Pisanje teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 62	Dobro je, da maš kej za počet čez dan.	Koristne skupine	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 63	Tuki mamo 10 cigaret na dan	Količina cigaret na dan	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 64	in na začetku sem mislil, da bo to katastrofa	Začetno mišljenje o količini cigaret		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 65	ampak se navadiš,	Navajenost na omejeno količino cigaret		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 66	zjutri maš pa pol zvečer do pol 9 in to je to.	Čas za cigarete	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 67	Jaz si skos najdem nekaj da delam čez dan	Aktivnosti čez cel dan	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 68	Zvečer mamo čiščenje stopnic,	Čiščenje stopnišča	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 69	pol mamo vsi skupi večerjo	Skupna večerja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A4 70	in pol mamo še zadnji cigaret.	Čas za cigarete	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
A4 71	Pol morš dnevnik napisat, kako si se počutil čez dan	Pisanje dnevnika	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 72	Jaz ful napišem v dnevnik,	Pisanje dnevnika	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A4 73	to mi je ful dobr.	Pisanje	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 74	Prva dva tedna mi je blo težko,	Začetki pisanja dnevnika		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

A4 75	pol pa kdaj prebereš za nazaj in vidiš kje si in kok si naredu	Napredek v pisanju dnevnika	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 76	Jaz sem prosu, če lahko pol te dnevnike vzamem s sabo, ko grem.	Želja obdržati dnevnike		Uporabniki	Delovanje programa
A4 77	In bom vzel s sabo. In zihr bom opazu razliko	Razlika v pisanju dnevnikov		Uporabniki	Delovanje programa
A4 78	Zdej k majo te metadonske centre, to je men kr neki	Ne oddobravanje metadonskih centrov	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A4 79	Jaz sem bil 10 let na metadonu, pa skos neki podobnega	Izkušnja zdravljenja z metadonom	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A4 80	in men se zdi da to sam zavaja človek sam sebe	Zavajanje z metadonom	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
A4 81	Izboljšal bi edin to, da bi se mogl mal več s športom ukvarjat, to bi blo v redu	Pomanjkanje športnih aktivnosti		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 82	Slabosti pa ne vem, men se zdi zaenkrat v redu,	Brez slabosti v programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A4 83	in če si pripravljen na to in sprejmeš to da ti ubistvu hočejo pomagat vsi okol tebe je takoj lažji	Lahkotno, če sprejmeš pomoč		Opis programa	Delovanje programa
A4 84	Edin kar mi trenutno manjka je družina, moja hčerka.	Pogrešanje družine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 1	Prvič sem bil tuki na razgovoru že septembra,	Prvi razgovor z zaposlenimi	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A5 2	februarja sem prišel pol šele na drugi razgovor	Število razgovorov	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa

A5 3	z Mojco in Pio	Drugi razgovor z zaposlenimi	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
A5 4	in pol sem prišel že notri.	Vstop v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A5 5	Že prvič sem dobil neka navodila, une liste	Izpolnjevanje papirjev pri sprejemu		Sprejem v program	Delovanje programa
A5 6	Pol so me poklicali, da sem sprejet in kdaj nej pridem	Klic za sprejem v program		Sprejem v program	Delovanje programa
A5 7	Prvi teden je bilo mal težko,	Nenavajenost na program		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 8	zdej je v redu, ni tak težko	Postopna navajenost		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 9	Na začetku tko k sem prišel, so mi pomagal ful stanovalci,	Pomoč stanovalcev		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 10	Tko da se ne rabim sekirat, mal lažje je bilo.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 11	Vsak dan smo skupi pa tko smo že prijatelji	Druženje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 12	Zjutri se težko zbudim,	Zgodno zbujanje		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 13	mormo se zjutri ob 7h, med vikendom pa ob 8h	Čas zbujanja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 14	Po zajtrku kdaj mal berem,	Branje po zajtrku	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 15	Zdej mi je pa super brat.	Branje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

A5 16	Pa sprehod to je fajn.	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 17	No al pa tudi ne, odvisno kam gremo, tko če je ful gor v hrib	Zahtevni sprehodi		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 18	Pol je skupina, jaz mam te misli.	Zadolženost za misel	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 19	To je mal težko, tko zdej mi že zmanjkuje misli, tko po knjižicah najdem. Ali pa si sam zmislim	Izbira misli skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 20	Pol po skupini so dela.	Jutranje Pospravljanje	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 21	To je bilo na začetku mal težko, ker tko nisem ful delaven.	Nenavajenost na program		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 22	Pol sem se navadu hitro	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 23	Zdej sem pomočnik kuhinje,	Vloga pomočnika v kuhinji	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 24	prej sem pa mogu pomivat	Pomivanje posode	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 25	Tom mi je razporedil delo.	Deljenje dolžnosti	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 26	Zdej mam pa tudi klet, moram vsak torek pospravit.	Pospravljanje kleti	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 27	V kuhinji sem pa vsak dan, pripravljam kosilo pa tko	Samostojna priprava kosila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 28	Pol je počitek, to je fajn, k spim.	Počitek		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 29	Pa berem kdaj	Čas pavze	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

A5 30	Včasih gremo pol popoldne na igrišče, včasih pa delamo.	Popoldanske aktivnosti	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 31	Ob sredah pa četrtkih je tema popoldan ob 5h.	Tematske skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 32	Jaz pa lih zdej v četrtek mam temo, pišem zdej notranjo motivacijo mam	Pisanje teme	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 33	Sej dobim par listov pa pol iz tam napišeš neki na plakat, pa predstaviš	Delanje plakatov	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 34	Prvič, ko sem mel me je bilo ful strah. Tremo sem mel ful, tko k v šoli.	Počutje pri predstavitvi teme		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 37	Na začetku je bilo mal težko se navadt, vstajat.	Nenavajenost na program		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 38	Nero me je zbuju, k se on že ob 6h zbudi, pol pa bere. Pa mi je pomagu vstat.	Pomoč stanovalcev		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 39	Prej sem treniral pred večerjo ali pa po.	Treniranje	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 40	Tu na podstrešju sem treniral	Kraj treniranja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 41	Edin kar je telefon pogrešam,	Prepovedani telefoni		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 42	jutri pa dobim obisk, pridejo starši	Obiski	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A5 43	Obiski so na dva tedna,	Pogostost obiskov	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A5 44	lahko smo zunaj, ali pa v sobi.	Kraj obiskov	Obiski	Opis programa	Delovanje programa

A5 45	Men je bolš zuni, sam ne smemo na sprehod.	Prepovedan sprehod z obiski	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A5 46	Drgač je ful dobr, ko gledamo film	Gledanje filmov	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 47	to je trikrat na teden,	Parkrat tedensko gledanje televizije	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 48	sami si zberemo ker film bomo gledali.	Izbira filma	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
A5 49	Stanovalci se res vsi razumemo,	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 50	pa sej s terapevti tud.	Dobri odnosi		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A5 51	Na splošno so v redu vsi,	Dobro mnenje o zaposlenih		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A5 52	mam možnost met z vsemi pogovor,	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
A5 53	Ful sem se tuki naučil reda,	Pridobljene navade	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 54	pa recimo pospravljat posteljo, doma je sploh nisem.	Pospravljanje postelje	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
A5 55	Pač dobil sem nek red, k ga prej nisem mel.	Pridobljene navade	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 56	Zato sem tudi tu, no pa tud zarad itak drugih stvari.	Razlogi bivanja	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
A5 57	Manjka mi res telefon	Prepovedani telefoni		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
A5 58	pa starši tko,	Pogrešanje družine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 59	S starši se slišmo enkrat na teden po telefonu sam za 15 min	Stiki s starši	Obiski	Opis programa	Delovanje programa
A5 60	Dobri so mi filmi pa	Gledanje filmov	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 61	kosilo mi je ful všeč.	Kosilo		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 62	Mogoče edin mal premale porcije.	Premajhni obroki	Hrana	Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
A5 63	pa premalo igrišča	Premalo časa na prostem		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 1	Ja za ta program sem slišal od enega znanca	Priporočilo za program		Sprejem v program	Delovanje programa
B1 2	in sem se pol pozanimal	Zanimanje za program		Sprejem v program	Delovanje programa
B1 3	Pri pogovor sem mel z Dragotom, k sem prišel.	Prvi razgovor z zaposlenim	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
B1 4	K sem prišel sem, me je en od stanovalcev, k je tuki že dlje časa, uvaju	Praksa uvajanja		Sprejem v program	Delovanje programa
B1 5	Pač pokazu mi je vse, razložil kako kej poteka pa tko. Razložil mi je pravila pa vse razkazal.	Razlaga sistema v programu		Sprejem v program	Delovanje programa
B1 6	Tko mamo vedno,	Praksa uvajanja		Sprejem v program	Delovanje programa

B1 7	tud jaz zdej koga uvajam k je na novo.	Praksa uvajanja		Sprejem v program	Delovanje programa
B1 8	Že prej sem bil v enem centru,	Preteklo zdravljenje v centru	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
B1 9	tko do zdej mi je tuki všeč, kul je.	Počutje v programu		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 10	Tuki sem zdej že 14 mesecev.	Čas zdravljenja v programu	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 11	Rad berem k sem tuki	Branje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 12	tko take knjige mal bolj zanimive	Branje zanimiv knjig		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 13	Tuki mamo tko, da un k je zadolžen za zajtrk, se more prej zbudit in pripravit vse	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B1 14	Mi ostali se zbudimo ob 7h.	Čas zbujanja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 15	Pol mamo vsak dan zjutri telovadbo,	Vsakdanja jutranja telovadba		Opis programa	Delovanje programa
B1 16	en je zadolžen, da jo vodi.	Vodenje telovadbe	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B1 17	Jaz sem zdej zadolžen da naredim in pripravim večerjo	Priprava večerje	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B1 18	pa da pregledam kako so pol še ostali naredili svoje obveznosti, pač pospravil.	Pregled opravljenih zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B1 19	Na razpolago mamo 10 čikov na dan	Količina cigaret na dan	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa

B1 20	če zamudiš na kej ali pa zaspiš, ti vzamejo en čik, tko mamo kazni.	Kaznovanje z odvzemom cigareti	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 21	K sej tuki vsi kadijo,	Kadilci v programu	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 22	no en se je zdej odločil, da ne bo več.	Odločitev za prenehanje kajenja	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 23	Ampak mu ne pustijo tko, da kr neha iz enkrat ampak se mu postopoma zmanjšuje	Postopno zmanjševanje kajenja	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 24	zdej ma recimo 6 čikov na dan.	Količina cigaret na dan	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 25	Zjutri recimo dobimo 3 cigarete in jih mamo pol pač pa jih skadimo takrt k so ure.	Jutranja razdelitev cigaret	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 26	Pol pa spet popoldne 3 pa tko na uro.	Popoldanska dodelitev cigaret	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 27	Če zamudiš pač pol nimaš.	Kaznovanje z odvzemom cigareti	Kajenje	Opis programa	Delovanje programa
B1 28	Tko k gremo na sprehod mamo pomojem ene 6 različnih poti	Obvezen sprehod	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 29	So kr dolgi sprehodi	Dolžina sprehodov	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 30	In na koncu kdaj mamo tako foro, da mormo tečt	Tek na sprehodu	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 31	in pol gor skadimo.	Kajenje na cilju	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 32	Ko pridemo iz sprehoda mamo pol terapijo,	Skupna skupina	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 33	pač te skupine.	Skupna skupina	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

B1 34	Ob sobotah mamo gledanje filmov,	Enkrat tedensko gledanje televizije	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 35	sami si zberemo ker film bomo gledal.	Izbira filma	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B1 36	Jaz mam zdej že verifikacije,	Verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 37	to pomen, da pač se nevem za par dni vrnem domov	Verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 38	in da vidim kako bi se obdržal v domačem okolju,	Doma	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 39	če bi kej pomislu na drogo.	Misel na drogo	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 40	Jaz sem uspešno prestal to.	Uspešna verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 41	Pol sem pa enkrat šou na eno tko krajšo verifikacijo do psihiatra, mogu sem it sam dat kri,	Verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 42	in sem mel možnost, ker mi je ostal dovolj časa, da sem šou še na kavo	Neuspešna verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 43	Ampak tega nisem prestal,	Neuspešna verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 44	ker sem jedel čokolado pol še ful zraven.	Neuspešna verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 45	In ni blo uspešno.	Neuspešna verifikacija	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 46	Pol sem mogu o tem napisat tko en spis pač kaj je blo pa tko.	Pisanje spisa o neuspešni verifikaciji	Verifikacija	Opis programa	Delovanje programa
B1 47	Aja pa vsak dan mormo pisat dnevnik.	Pisanje dnevnika	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B1 48	Jaz si sobo delim še z enim,	Druženje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
B1 49	kar mi je kul, ker se v redu razumeva.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 50	No sej tko z vsemi stanovalci se vsi ful razumemo.	Vez med stanovalci		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 51	Ful so vsi v redu tko super skupina.	Skupina		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 52	Pa tud z zaposlenimi, vsi so kul.	Dobro mnenje o zaposlenih		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
B1 53	Ful mamo možnosti individualnih pogovorov,	Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi		Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu do uporabnika
B1 54	ki se jih jaz sicer ne poslužujem.	Malo individualnega pogovora		Uporabniki	Delovanje programa
B1 55	Tko včasih drugače doma sem ful rad igrou košarko,	Igranje športa v preteklosti	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
B1 56	pa me je pol psihoza usmerla na drugo pot.	Diagnoza uporabnika	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B1 57	Končal sem prvi letnik gozdarstva,	Šola	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
B1 58	ampak pol neki ni šlo,	Ne uspešno izobraževanje	Osebne izkušnje iz otroštva	Uporabniki	Delovanje programa
B1 59	jaz sem tko čez dan spal cel dan tko do treh popoldne	Spanje čez dan	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B1 60	in se je itak začel povsod poznat ane nisem več mogu tko naprej.	Ne uspešno na večih področij	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B1 61	Začela se je poznat ful moja	Vpliv psihoze	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa

	psihoza na vseh področij.				
B1 62	To mi recimo manjka, družina	Pogrešanje družine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B1 63	pa še tko da sem zdej s psom, k smo ga dobil na novo	Pogrešanje psa		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B2 1	Jaz preden sem prišel sem, sem bil v Višnji Gori	Preteklo zdravljenje v Višnji Gori	Pretekle izkušnje zdravljenja	Uporabniki	Delovanje programa
B2 2	Sem sem prišel 17. januarja	Vstop v program		Sprejem v program	Delovanje programa
B2 3	ko sem prišel sem so mi določili enega mentorja,	Določitev mentorja		Sprejem v program	Delovanje programa
B2 4	Pač ta mentor je bil eden od stanovalcev	Mentor		Sprejem v program	Delovanje programa
B2 5	in on mi je vse razložil pa kako potekajo zadolžitve pa vse.	Razlaga sistema v programu		Sprejem v program	Delovanje programa
B2 6	Jaz pripravljam zajtrke	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B2 7	pa pol se tedensko mal menja kdo ma kej,	Menjava zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B2 8	stopnice alpa hodnik pomit pa tko se mal menja.	Menjava zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B2 9	Ja tko zjutri vstanemo okol 7h	Čas zbujanja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 10	pa jaz pripravim zajtrk,	Samostojna priprava zajtrka	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B2 11	pol je jutranja telovadba,	Telovadba	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 12	da se zbudimo vsi.	Budnost po telovadbi	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 13	Pol pojemo zajtrk vsi,	Zajtrk	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 14	pa skupine te terapije kar dolg trajajo, tko dve uri	Skupna skupina	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

B2 15	Ja na teh skupinah se tko pogovarjamo o vsem, o osebnih problemih karkol ane.	Opis skupine	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 16	In so men predolge,	Predolge skupine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B2 17	ne morm sledit.	Sledenje skupini		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B2 18	To mi je bilo bl všeč v Višnji Gori, kjer so ble terapije eno uro al pa kej takega.	Dolžina terapij	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 19	Mel smo misel dneva, pa smo pol okol tega	Misel dneva	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 20	ne pa tko, k se kr ne neha.	Ne nehanje	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 21	Sej tm smo se tud tko o seb sam je blo lažje, to mi je bilo bl všeč	Lažje skupine	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 22	Tko v Višnji Gori so bile pa ful bl stroge kazni kot tuki.	Kazni	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 23	Tam če zaspiš, ti vzamejo tri cigarete.	Cigareti	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 24	Tuki pa recimo eno.	Cigareti	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 25	Pa zdijo se mi tuki ful bl sproščeni zaposleni,	Sproščenost zaposlenih	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 26	vsi so mi kul,	Dobro mnenje o zaposlenih		Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika	Zaposleni v odnosu do uporabnika
B2 27	pa se v redu razumemo.	Dobri odnosi		Doživljanje zaposlenih s	Zaposleni v odnosu do uporabnika

				strani uporabnika	
B2 28	Tam mi je blo pa bl všeč k so bli filmi trikrat na teden,	Gledanje filmov	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 29	pa sladice vsako nedeljo.	Sladice	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 30	Tuki pogrešam sladice.	Pogrešanje sladic	Hrana	Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B2 31	Tam je blo tud ful bolš za jest.	Hrana	Izkušnja z obema programoma	Opis programa	Delovanje programa
B2 32	Tuki pogrešam dobro hrano,	Pogrešanje hrane	Hrana	Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B2 33	skos so jote, al pa kej neki z zeljem.	Hrana	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B2 34	Pa pogrešam svojo psičko Ajšo	Pogrešanje psa		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 1	Na začetku so mi določil enega, ki mi je razkazu vse	Določitev mentorja		Sprejem v program	Delovanje programa
B3 2	pa povedu kje je kej	Praksa uvajanja		Sprejem v program	Delovanje programa
B3 3	to pol no, najprej sem mel razgovor	Prvi razgovor z zaposlenimi	Razgovor	Sprejem v program	Delovanje programa
B3 4	Jaz sem zdej zadolžen za pranje	Pranje perila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 5	in likanje pa tko	Likanje	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 6	za perilo,	Pranje perila	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 7	drugače je pa tuki urnik tedenski	Menjava zadolžitev	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 8	tuki je obešen na steni, da lepo vidmo kdo je kje	Urnik	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 9	To z oblekami mi je super	Zadolžitev za obleke		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika

B3 10	navadu sem se tud vse te delovne navade met	Pridobljene navade	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 11	pa tko ta rutina	Rutina	Zadolžitve	Opis programa	Delovanje programa
B3 12	zjutri vstanemo itak na uro in	Čas zbujanja	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 13	mamo pol telovadbo,	Telovadba	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 14	kar mi je kul,	Telovadba	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 15	da se mal razgibamo,	Telovadba	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 16	pa zbudimo.	Budnost po telovadbi	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 17	Super mi je, ker sem se naučil velik stvari nardit	Pridobljene navade	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 18	pa skuhat to je tud super	Kuhanje	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 19	naučil sem se kruh čist sam nardit	Delanje kruha	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 20	pa recimo piškote.	Delanje piškotov	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 21	Prej tega nisem znal	Neznanje v kuhinji	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B3 22	Prej, ko sem bil doma, je vse moja mami delala,	Vse postorila mama	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B3 23	tako da nisem rabu nič sam nardit,	Brez zadolžitev	Osebne izkušnje	Uporabniki	Delovanje programa
B3 24	tuki sem se pa res navadil vsega.	Navajenost na program	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 25	Zdej bo 9 mesecev od kar sem tuki	Čas zdravljenja v programu	Zdravljenje	Opis programa	Delovanje programa

B3 26	Super so mi te skupine,	Skupina		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 27	ko se pogovarjamo npr o abstinenci.	Pogovor o abstinenci	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 28	Zdi se mi, da mi to ful koristi	Koristen vpliv		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 29	in rad se pogovarjam o tem	Pogovor o abstinenci	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 30	in kej novega naučim.	Novo znanje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 31	To se mi zdi, da mi je ful lažje, če razumem	Razumevanje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 32	kaj se mi dogaja pač čez kaj grem ane.	Razumevanje		Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 33	Edin kar mi je pri skupinah slabo je, da so tok dolge	Predolge skupine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 34	in pol vsi skor spimo.	Sledenje skupini		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 35	K so zjutri takoj po zajtrku	Prezgodnja ura za skupino		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 36	smo vsi zaspani.	Sledenje skupini		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 37	Pa predolge so ne vem tudi po dve uri	Predolge skupine		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
B3 38	in ne morem sledit pol vsemu,	Sledenje skupini		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 39	predvsem če sem ful zaspan.	Sledenje skupini		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 40	Pa rad bi šel kdaj sam kam,	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 41	recimo na sprehod	Sam na sprehod		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 42	ali pa do zdravnika.	Sam k zdravniku		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 43	No sej kamorkol, sam da bi šel lahko sam,	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 44	da mam mal časa zase, to mi manjka.	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 45	Vedno kamorkol gremo, more bit itak zraven delovni terapevt,	Dejavnosti z zaposlenimi	Sodelovanje	Pristopi zaposlenih	Zaposleni v odnosu uporabnika
B3 46	sej tko gremo velikrat kam,	Izleti	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 47	sam da sem čisto sam pa ne.	Premalo časa zase		Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 48	Super so mi te izleti kamorkoli	Izleti	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 49	pa sprehodi.	Doživljanje sprehoda	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s

					strani uporabnika
B3 50	Bili smo v Kranju na primer	Izleti	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 51	pa prvič sem bil zdej v Atlantisu.	Izleti	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 52	Tko sam, da kam gremo pa mi je kul.	Izleti	Pozitivno doživljanje aktivnosti	Pozitivno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 53	Všeč mi bi bilo, če bi lahko mel več čokolade	Pogrešanje sladic	Hrana	Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 54	pa sladkarij.	Pogrešanje sladic	Hrana	Negativno doživljanje	Doživljanje programa s strani uporabnika
B3 55	Tega tuki ni.	Hrana	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 56	Pač ob nedeljah mamo sladico,	Hrana	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 57	ali pa če dobimo kej sladkega za malico,	Hrana	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa
B3 58	sam to je kar redko tega bolj ni.	Hrana	Potek dneva	Opis programa	Delovanje programa

9.3 Priloga C: Osno kodiranje

Delovanje programa

1. Sprejem v program

Priporočilo za program (A4 10, B1 1)

Zanimanje za program (B1 2)

Odločitev za vstop (A4 13)
Klic za sprejem v program (A4 2, A5 6)
Izpolnjevanje papirjev pri sprejemu (A4 3, A5 5)
Pogoji za vstop v program (A4 8)
Vstop v program (A3 2, A4 4, A5 4, B2 2)
Praksa uvajanja (B1 4, B1 6, B1 7, B3 2)
Razlaga sistema v programu (B1 5, B2 5)
Določitev mentorja (B2 3, B3 1)
Mentor (B2 4)
Motivacija (A2 3, A2 4, A4 35)
Pogovor s prijateljem ob krizi (A4 11)
Odločitev za zdravljenje (A4 12)
Iskanje primernega programa (A1 5)
Razgovor
Preskok prvega razgovora (A1 4)
Število razgovorov (A4 1, A5 2)
Prvi razgovor z zaposlenimi (A2 1, A3 1, A4 5, A4 7, A5 1, B1 3, B3 3)
Drugi razgovor z zaposlenimi (A4 6, A5 3)
Pričakovanja iz razgovora (A2 7)
Strog razgovor (A2 8)

2. Opis programa

Program ni zelo poglobljen (A1 101)
Odvrnitev od zdravljenja (A1 102)
Kratkost programa (A3 64)
Naporno, če si v programu neprostovoljno (A4 36)
Lahkoten, če sprejmeš pomoč (A4 83)
Disciplina (A1 46, A2 14, A3 11, A3 18)

Zdravljenje
Priprava na nadaljnje zdravljenje (A2 42)
Nadaljnje zdravljenje (A2 46, A3 10, A3 47)
Razlogi bivanja (A5 56)
Čas zdravljenja v programu (A2 47, A3 46, A4 14, B1 10, B3 25)

Odhod stanovalca v komuno (A4 28)
Čakanje na odhod (A4 29)
Razlogi zdravljenja (A4 54)

Zadolžitve

Samostojna priprava zajtrka (A1 13, A2 15, A4 18, B1 13, B2 6, B2 10)
Menjava zadolžitev (A1 26, A4 30, B2 7, B2 8, B3 7)
Urnik zadolžitev (B3 8)
Vključevanje novih članov (A1 27)
Postopna predstavitev pravil (A3 8)
Deljenje dolžnosti (A4 27, A5 25)
Pregled opravljenih zadolžitev (B1 18)
Pisanje dnevnika (A3 52, A3 55, A4 71, A4 72, B1 47)
Pranje perila (A2 12, B3 4, B3 6)
Likanje perila (B3 5)
Čiščenje dnevnega prostora (A1 24)
Čiščenje stopnišča (A1 25, A4 68)
Pospravljanje kleti (A5 26)
Pomivanje posode (A2 13, A5 24)
Samostojna priprava kosila (A2 18, A3 19, A5 27)
Vloga pomočnika v kuhinji (A3 9, A5 23)
Ureditev prostorov (A4 19)
Pospravljanje smeti (A4 25)
Čiščenje centralne peči (A4 26)
Pospravljanje postelje (A5 54)
Priprava večerje (B1 17)
Dnevni vtisi (A1 29)
Zadolženost za misel (A1 31, A3 30, A4 55, A5 18)
Pisanje počutja vsak dan (A1 79, A3 33)

Potek dneva

Čas zbujanja (A5 13, B1 14, B2 9, B3 12)
Zajtrk (B2 13)
Branje po zajtrku (A5 14)

Jutranje pospravljanje (A2 16, A4 17, A5 20)

Telovadba (B2 11, B3 13, B3 15)

Budnost po telovadni (B2 12, B3 16)

Obvezen sprehod (A1 15, A2 17, A3 60, A4 31, B1 28)

Dolžina sprehoda (B1 29)

Tek na sprehodu (B1 30)

Kajenje na cilju (B1 31)

Čas pavze (A1 14, A5 29)

Skupna skupina (A1 19, A2 21, B1 32, B1 33, B2 14)

Izbira misli skupine (A1 32, A3 31, A5 19)

Razplet pogovora iz misli (A1 33, A3 32, A4 56, A4 57)

Spraševanje uporabnikov po počutju (A3 34)

Spraševanje po razlogu (A3 35)

Branje na skupini (A3 36)

Obvezen počitek (A2 19)

Tematske skupine (A2 22, A4 60, A5 31)

Popoldanske aktivnosti (A5 30)

Opis splošne teme (A2 23, A3 38, A3 42)

Opis strokovne teme (A2 24, A3 37, A3 41)

Delanje plakatov (A3 39, A3 40, A5 33)

Pisanje teme (A3 43, A4 61, A5 32)

Opis skupine (A1 28, B2 15)

Skupna večerja (A4 69)

Jedilnik (A3 20)

Večerne družabne aktivnosti (A3 23)

Pogovori med uporabniki (A3 25)

Treniranje (A5 39)

Kraj treniranja (A5 40)

Enkrat tedensko gledanje televizije (B1 34)

Parkrat tedensko gledanje televizije (A3 16, A5 47)

Izbira filma (A3 17, A5 48, B1 35)

Potek nedelje (A4 16)

Aktivnosti čez cel dan (A4 67)

Hrana (B2 33, B3 55, B3 56, B3 57, B3 58)

Delanje kruha (B3 19)
Delanje piškotov (B3 20)
Izleti (B3 46, B3 50, B3 51)

Izkušnja z obema programoma
Dolžina terapij (B2 18)
Lažje skupine (B2 21)
Misel dneva (B2 19)
Ne nehanje (B2 20)
Kazni (B2 22)
Cigareti (B2 23, B2 24)
Sproščenost zaposlenih (B2 25)
Gledanje filmov (B2 28)
Sladice (B2 29)
Hrana (B2 31)

Obiski
Obiski (A5 42)
Pogostost obiskov (A5 43)
Kraj obiskov (A5 44)
Prepovedan sprehod z obiski (A5 45)
Stiki s starši (A5 59)
Brez telefona (A3 14, A3 15)

Kajenje
Količina cigaret na dan (A4 63, B1 19, B1 24)
Jutranja razdelitev cigaret (B1 25)
Popoldanska razdelitev cigaret (B1 26)
Čas za cigarete (A4 66, A4 70)
Kadilci v programu (B1 21)
Odločitev za prenehanje kajenja (B1 22)
Postopno zmanjševanje kajenja (B1 23)
Kaznovanje z odvzemom cigaret (B1 20, B1 27)

Verifikacija

Verifikacija (B1 36, B1 37, B1 41)

Doma (B1 38)

Misel na drogo (B1 39)

Uspešna verifikacija (B1 40)

Neuspešna verifikacija (B1 42, B1 43, B1 44, B1 45)

Pisanje spisa o neuspešni verifikaciji (B1 46)

3. Uporabniki

Pomembnost seminarjev (A1 97)

Prvi korak na poti zdravljenja (A1 98)

Drugi korak na poti zdravljenja (A1 99)

Pomembnost znanja na področju zdravljenja (A1 100)

Večja pričakovanja od samega sebe (A2 49)

Uporabničina blokada (A2 50)

Malo individualnega pogovora (A3 62, B1 54)

Čustvovanje uporabnika (A3 63)

Želja obdržati dnevnike (A4 76)

Razlika v pisanju dnevnikov (A4 77)

Pretekle izkušnje zdravljenja

Poznanstvo zaposlenega iz prejšnega programa (A1 1)

Opis prejšnega programa (A1 2)

Možnost različnih vsebin v prejšnem programu (A1 12)

Aktivnosti v prejšnem programu (A1 20)

Zdravljenje diagnoze (A1 66)

Zdravljenje diagnoze na skrivaj (A1 75)

Izvajanje seminarjev v prejšnem programu (A1 95)

Vsebina seminarjev (A1 96)

Preteklo zdravljenje na psihiatriji (A2 2)

Delo na sebi (A2 44)

Preteklo zdravljenje v centru (B1 8)

Preteklo zdravljenje v Višnji Gori (B2 1)
Ne oddobravanje metadonskih centrov (A4 78)
Izkušnja zdravljenja z metadonom (A4 79)
Zavajanje z metadonom (A4 80)

Osebne izkušnje

Težave s spanjem (A1 17)
Dojemanje izražanja ljudi izven terapevtskih skupin (A1 34)
Drugačno razmišljanje izven programov (A1 35)
Diagnoza uporabnika (A1 36, A1 53, B1 56)
Impulzivnost uporabnika (A1 37, A1 85)
Uporabnikov boj (A1 42)
Sprememba samega sebe (A1 43)
Osnovna droga (A1 69)
Občutek znanosti (A1 70)
Vpliv kokaina na možgane (A1 71)
Nesprejemanje drugih ljudi njegove krivice (A1 72)
Nesoočenje z mamo (A1 73)
Pisanje osebnega dnevnika (A1 78)
Pisanje o odvisnosti (A1 81)
Želja po pomoči in osvečanju ljudi (A1 82)
Izvor zasvojenosti (A1 87)
Opis diagnoze (A1 88)
Opis osebne diagnoze (A1 89)
Žalost (A1 90)
Nenaučena žalost (A1 91)
Izkušnja bonding terapije (A1 92)
Opis bonding terapije (A1 93)
Občutek prerojenosti po terapiji (A1 94)
Skrivanje za delom (A2 9
Želja po pospravljanju (A2 10)
Postavljanje mej (A2 11)

Delo na sebi še naprej (A2 45)

Nepisanje dnevnika (A3 53)

Nezmožnost branja knjig (A3 54)

Pretekla kriza ob prenehanju uživanja drog (A4 9)

Navajenost na urnik doma (A4 21)

Sodišča (A4 49)

Spanje čez dan (B1 59)

Ne uspešno na večih področij (B1 60)

Vpliv psihoze (B1 61)

Neznanje v kuhinji (B3 21)

Vse postorila mama (B3 22)

Brez zadolžitev (B3 23)

Osebne izkušnje iz otroštva

Občutki jeze (A1 48)

Negativni občutki iz otroštva (A1 49)

Prvi stik s psihologinjo (A1 50)

Odpust iz vrtca (A1 51)

Nezmožnost počitka (A1 52)

Nemirnost uporabnika med počitkom (A1 54)

Občutek drugačnosti (A1 55)

Krivica v otroštvu (A1 56)

Nesprejemanje krivice (A1 57)

Ločitev staršev (A1 58)

Novi partner v družini (A1 59)

Otroka sama z novim partnerjem (A1 60)

Izvajanje terorja (A1 61)

Nasilje (A1 62)

Nedovoljen jok (A1 63)

Nezaupanje materi (A1 64)

Prijaznost do sestre in matere (A1 65)

Začetek drugačnosti (A1 67)

Začetek odvisnosti (A1 68)

Občutek sramu (A1 74)

Spraševanje o drugačnosti (A1 76)

Odprto vprašanje (A1 77)

Brez konkretnih vprašanj (A1 83)

Ni imel možnosti pogovora (A1 84)

Odgovor odraslih (A1 86)

Hitra prilagojenost (A3 6)

Pretekle izkušnje bivanja v skupnem domu (A3 7)

Igranje športa v preteklosti (A3 22, A3 61, B1 55)

Šola (B1 57)

Neuspešno izobraževanje (B1 58)

Doživljanje programa s strani uporabnika

1. Pozitivno doživljanje

Koristen vpliv (A1 47, A3 51, B3 28)

Osebna rast (A2 34, A2 43, A3 49)

Dobro počutje na razgovoru (A1 3)

Humani odnosi (A1 6)

Umirjen program (A1 9)

Varen prostor (A1 10, A1 80)

Možnost, da se zazreš vase (A1 11)

Bolj umirjen program kot prejšnji (A1 22)

Primernost pograma (A2 59)

Vera v program (A2 60)

Vez med stanovalci (A2 39, A4 45, A4 47, A4 58, A5 10, A5 49, B1 49, B1 50)

Druženje (A2 40, A3 44, A4 46, A5 11, B1 48)

Pomoč stanovalcev (A5 9, A5 38)

Poznanstvo z uporabnikom (A3 45)

Mešana skupina (A4 48)

Individualni pogovori (A3 29)

Nedelja (A4 15)

Branje (A5 15, B1 11)

Branje zanimivih knjig (B1 12)

Počitek (A2 20, A5 28)
Počutje v programu (A3 65, B1 9)
Pripravljenost slediti programu (A2 61, A4 20, A4 22)
Postopna navajenost (A5 8)
Navajenost na omejeno količino cigaret (A4 65)
Veselje pri spremembi (A3 48)
Kosilo (A5 61)
Skupina (B1 51, B3 26)
Zadolžitev za obleke (B3 9)
Novo znanje (B3 30)
Razumevanje (B3 31, B3 32)
Brez slabosti v programu (A4 82)

Pozitivno doživljanje aktivnosti
Doživljanje sprehoda (A1 16, A1 18, A1 21, A2 35, A4 32, A5 16, B3 49)
Telovadba (B3 14)
Izleti (B3 48, B3 52)
Igranje nogometa (A3 21)
Kuhanje (B3 18)
Koristne skupine (A2 25, A2 51, A4 62)
Dojemanje dnevnih vtisov (A1 30)
Misel dneva prostor za odpiranje občutkov (A2 36)
Izražanje v skupini (A2 37, A2 41)
Primernejša skupinska terapija (A2 38)
Počutje po izpovedi na skupini (A4 59)
Napredek v pisanju dnevnika (A4 75)
Pisanje (A2 53, A4 73)
Rutina pisanja dnevnika (A2 63, A2 64)
Pogovor o abstinenci (B3 27, B3 29)
Razporejeno delo (A1 23)
Smernice pri nalogi (A2 52)
Navajenost na urnik (A2 57, A3 11, A4 33)
Navajenost na program (A3 4, A3 57, A3 58, A4 24, A5 22, B3 24)
Večerne družabne aktivnosti (A3 24)

Urejanje prostorov (A4 23)
Gledanje filmov (A5 46, A5 60)
Pridobljene navade (A5 53, A5 55, B3 10, B3 17)

2. Negativno doživljanje

Strogi kriteriji (A2 5)
Ne doseganje kriterijev drugih uporabnikov (A2 6)
Premalo dela na sebi (A2 48)
Premalo časa zase (A2 54, A2 55, B3 40, B3 43, B3 44, B3 47)
Sam na sprehod (B3 41)
Sam k zdravniku (B3 42)
Težko funkcioniranje zvečer (A2 56)
Hitenje na začetku programa (A2 58)
Premalo časa za pisanje dnevnikov (A2 62)
Občutki ob vstopu v program (A3 3)
Nepoznavanje ostalih uporabnikov (A3 5)
Prepovedani telefoni (A3 13, A5 41, A5 57)
Nenavajenost na program (A3 56, A5 7, A5 21, A5 37)
Premalo časa na prostem (A3 59, A5 63)
Pomanjkanje športnih aktivnosti (A4 81)
Začetno mišljenje o količini cigaret (A4 64)
Začetki pisanja dnevnika (A4 74)
Zgodno zbujanje (A5 12)
Zahtevni sprehodi (A5 17)
Počutje pri predstavitvi teme (A5 34)
Pogrešanje družine (A4 84, A5 58, B1 62)
Pogrešanje psa (B1 63, B2 34)
Prezgodnja ura za skupino (B3 35)
Predolge skupine (B2 16, B3 33, B3 37)
Sledenje skupini (B2 17, B3 34, B3 36, B3 38, B3 39)

Hrana

Premajhni obroki (A5 62)
Pogrešanje sladic (B2 30, B3 53, B3 54)

Pogrešanje hrane (B2 32)

Zaposleni v odnosu do uporabnika

1. Osebne izkušnje zaposlenih

Dojemanje uporabnika na osebno izkušnjo zasvojenosti zaposlenega (A1 7)

Bolje razumevanje odvisnosti zaposlenega (A1 8)

2. Pristopi zaposlenih

Profesionalni odnosi (A1 38)

Humani odnosi (A1 39, A1 41)

Enakovredni odnosi (A1 40)

Vpliv topline (A1 44)

Vpliv srčnosti (A1 45)

Neprofesionalni odnosi (A2 30)

Preveč osebni odnosi (A2 31)

Pomoč zaposlenih (A4 50)

Možnost individualnega pogovora z zaposlenimi (A2 26, A2 27, A3 28, A4 40, A4 44, A4 5, A5 52, B1 53

Možnost pogovora z zaposlenim, ki ti bolj odgovarja (A2 29, A3 27, A4 43)

Sodelovanje

Razlaga pravil s strani zaposlenega (A4 34)

Sprehodi z družbo zaposlenih (A4 37)

Dejavnosti z zaposlenimi (A4 38, B3 45)

Pogostost sodelovanja z zaposlenimi (A4 39)

Pripravljenost zaposlenih za pogovor (A4 41)

3. Prispevek k osebnemu napredku

Prispevanje zaposlenih k napredku uporabnika (A2 32)

4. Doživljanje zaposlenih s strani uporabnika

Izziv za zaposlene (A2 28)

Potrpežljivost zaposlenih (A2 33)

Dobri nasveti (A4 52)

Drugačnost terapevtov (A4 42)

Dobri odnosi (A3 26, A5 50, B2 27)

Dobro mnenje o zaposlenih (A5 51, B1 52, B2 26)

Osebno ravnanje drugačno od nasvetov zaposlenega (A4 53)